ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda)

26. oktoober 2011 *

Kohtuasjas T-436/09,

Julien Dufour, elukoht Jolivet (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid I. Schoenacker Rossi ja H. Djeyaramane,

hageja,

keda toetavad

Taani Kuningriik, esindajad: B. Weis Fogh ja S. Juul Jørgensen,

Soome Vabariik, esindajad: J. Heliskoski, H. Leppo ja M. Pere, ning hiljem J. Heliskoski ja H. Leppo,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

ja

Rootsi Kuningriik, esindajad: A. Falk, K. Petkovska ja S. Johannesson,

menetlusse astujad,

versus

Euroopa Keskpank (EKP), esindajad: K. Laurinavicius ja S. Lambrinoc, hiljem S. Lambrinoc ja P. Embley,

kostja,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindajad: J.-P. Keppenne ja C. ten Dam,

menetlusse astuja,

mille ese on esiteks nõue tühistada EKP juhatuse otsus, mis edastati hagejale EKP presidendi 2. septembri 2009. aasta kirjas, milles jäeti rahuldamata hageja esitatud taotlus tutvuda andmebaasiga, mille alusel koostatakse EKP aruanded töötajate

töölevõtmise ja liikuvuse kohta, ning teiseks nõue kohustada EKP-d võimaldada hagejal tutvuda kõnealuste andmebaasidega, ning lõpuks nõue hüvitada kahju, mis hagejale väidetavalt tekkis tema juurdepääsutaotluse rahuldamata jätmise tõttu,

ÜLDKOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees O. Czúcz, kohtunikud I. Labucka ja D. Gratsias (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik V. Nagy,

arvestades kirjalikus menetluses ja 7. juuni 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 Üldsuse juurdepääsu Euroopa Keskpanga (EKP) dokumentidele reguleerib EKP 4. märtsi 2004. aasta otsus 2004/258/EÜ (ELT L 80, lk 42; ELT eriväljaanne 01/05,

lk 51). Selle otsuse artiklites 2, 3, 4, 6, 7, 8 ja 9 on sätestatud järgmist:

„*Artikkel 2*

Soodustatud isikud ja ulatus

1. Igal liidu kodanikul ja igal füüsilisel või juriidilise isikul, kes elab või kelle registreeritud asukoht on liikmesriigis, on õigus juurdepääsule EKP dokumentidele, võttes arvesse käesolevas otsuses määratletud tingimusi ja piiranguid.

[…]

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *dokument* ja *EKP dokument* – mis tahes sisu olenemata andmekandjast (paberile kirjutatud või elektrooniliselt salvestatud või heliline, visuaalne või audiovisuaalne salvestus), mille on koostanud [ja mida valdab] EKP ja mis seondub selle poliitika, tegevuse või otsustega, […]

Artikkel 4

Erandid

1. EKP keeldub juurdepääsu võimaldamisest dokumentidele, mille avalikustamine võiks kahjustada järgmise kaitset:

a) avalikud huvid seoses järgmisega:

– EKP otsuseid tegevate organite menetluste konfidentsiaalsus,

– ühenduse või liikmesriigi monetaar-, finants- või majanduspoliitika,

– EKP või [riikide keskpankade] sisefinantsid,

– euro pangatähtede ehtsuse kaitse,

– avalik julgeolek,

– rahvusvahelised finants-, monetaar- või majandussuhted;

b) üksikisiku eraelu ja puutumatus, eelkõige kooskõlas ühenduse õigusaktidega isikuandmete kaitse osas;

c) vastava ühenduse seadusega kaitstud teabe konfidentsiaalsus.

2. EKP keeldub juurdepääsu võimaldamisest dokumentidele, mille avalikustamine võiks kahjustada järgmise kaitset:

– füüsilise või juriidilise isiku ärihuvid, sealhulgas intellektuaalomand,

– kohtumenetlus ja õigusabi,

– kontrolli, uurimise ja auditi eesmärk,

kui puudub ülekaalukas üldine huvi avalikustamiseks.

3. Juurdepääsu dokumendile, mis sisaldab arutluste ja eelkonsultatsioonide osaks olnud arvamusi EKP sisekasutuseks, ei võimaldata ka pärast otsuse vastuvõtmist, kui puudub ülekaalukas üldine huvi avalikustamiseks.

4. Kolmandate isikute dokumentide osas peab EKP konsulteerima asjaomase kolmanda isikuga, andmaks hinnangu erandi kohaldatavuse kohta käesolevast artiklist, kui ei ole ilmne, kas dokument avalikustatakse või mitte.

5. Juhul kui ainult osa soovitud dokumendist on mõne erandiga hõlmatud, tuleb avalikustada dokument ülejäänud osas.

6. Käesolevas artiklis sätestatud erandeid kohaldatakse üksnes nii kaua, kuni kaitse on dokumendi sisust lähtuvalt õigustatud. Erandite kehtivus on maksimaalselt 30 aastat, kui EKP nõukogu ei ole määratlenud teisiti. Juhul kui erandiga hõlmatud dokumendid on seotud eraelu või ärihuvidega, võib erandite kehtivus pärast seda perioodi jätkuda.

[…]

Artikkel 6

Taotlused

1. Dokumentidele juurdepääsu taotlused esitatakse EKP-le mis tahes kirjalikus vormis, sealhulgas elektroonilises vormis, ühes liidu ametlikus keeles ning piisava täpsusega, et EKP võiks dokumendi kindlaks teha. Taotleja ei ole kohustatud taotlust põhjendama.

2. Juhul kui taotlus ei ole piisavalt täpne, palub EKP taotlust selgitada ja aitab taotlejal seda teha.

3. Kui taotlus käsitleb väga pikka dokumenti või väga paljusid dokumente, võib EKP taotlejaga mitteametlikult nõu pidada, et leida õiglane lahendus.

Artikkel 7

Esialgsete taotluste menetlemine

1. Dokumendile juurdepääsu taotlus vaadatakse läbi viivitamata. Taotlejale saadetakse kinnitus taotluse kättesaamise kohta. [20] tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest või kooskõlas artikli 6 lõikega 2 nõutud selgituste kättesaamisel, võimaldab EKP sekretariaadi ja keeleteenuste peadirektor juurdepääsu nõutud dokumendile ja see antakse kooskõlas artikliga 9 või osutab ta kirjalikus vastuses põhjendused täieliku või osalise tagasilükkamise kohta ja teatab taotlejale tema õigusest teha kordustaotlus kooskõlas lõikega 2.

2. Osalise või täieliku keeldumise korral võib taotleja [20] tööpäeva jooksul EKP vastuse saamisest alates teha kordustaotluse, milles palub EKP juhatusel see seisukoht läbi vaadata. Kui EKP ei anna vastust esialgse taotluse läbivaatamiseks ettenähtud [20] päeva jooksul, on taotlejal õigus teha kordustaotlus.

3. Erandjuhtudel, näiteks kui taotlus käsitleb väga pikka dokumenti või väga paljusid dokumente, võib EKP pikendada lõikes 1 sätestatud tähtaega [20] tööpäeva võrra, tingimusel et taotlejale teatatakse sellest ette ja esitatakse üksikasjalik põhjendus.

4. Lõiget 1 ei kohaldata ülemääraste või ebamõistlike taotluste puhul, eriti kui neid esitatakse korduvalt.

Artikkel 8

Kordustaotluste menetlemine

1. Kordustaotlus vaadatakse läbi viivitamata. [20] tööpäeva jooksul alates vastava taotluse saamisest rahuldab juhatus taotluse ja võimaldab juurdepääsu nõutud dokumendile kooskõlas artikliga 9 või osutab ta kirjalikus vastuses põhjendused täieliku või osalise keeldumise kohta. Täieliku või osalise tagasilükkamise korral, teatab EKP taotlejale tema asutamislepingu artiklitega 230 ja 195 kooskõlas olevatest õigusmeetmetest.

2. Erandjuhtudel, näiteks kui taotlus käsitleb väga pikka dokumenti või väga paljusid dokumente, võib EKP pikendada lõikes 1 sätestatud tähtaega [20] tööpäeva võrra, tingimusel et taotlejate teatatakse sellest ette ja esitatakse üksikasjalik põhjendus.

3. Juhul kui EKP ei vasta ettenähtud aja jooksul, loetakse see tagasilükkamiseks ja taotlejal on õigus algatada kohtumenetlus ja/või esitada kaebus Euroopa ombudsmanile vastavalt asutamislepingu artikli 230 või 195 alusel.

Artikkel 9

Taotlusele järgnev juurdepääs dokumendile

1. Taotlejad võivad tutvuda dokumentidega, millele EKP on võimaldanud juurdepääsu, kas kohapeal või saades eksemplari, sealhulgas elektroonilise eksemplari, kui on. Taotlejalt võib nõuda koopia tegemis- ja saatmiskulude tasumist. See tasu ei tohi ületada koopiate tegemise ja saatmise tegelikku maksumust. Kohapealne konsultatsioon, vähem kui 20 A4 formaadis lehekülje koopiad ja vahetu juurdepääs elektroonilises vormis on tasuta.

2. Kui EKP on dokumendi juba avalikustanud ja see on hõlpsasti kättesaadav, võib EKP täita oma dokumentidele juurdepääsu võimaldamise kohustuse sellega, et teatab taotlejale, kuidas omandada soovitud dokumenti.

3. Dokumendid esitatakse olemasolevas redaktsioonis ja vormis (sealhulgas elektrooniliselt või muus vormis), vastavalt taotleja soovile." [Täpsustatud tõlge]

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele

(EÜT L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331) artikli 3 punkt a ja artikkel 11 on sõnastatud järgmiselt:

„*Artikkel 3*

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *dokument* – sisu, mis olenemata teabekandjast (paberile kirjutatuna, elektroonilises vormis või heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestisena) käsitleb küsimusi, mis on seotud institutsiooni vastutusalasse kuuluva poliitika, tegevuse või otsustega;

[…]

Artikkel 11

Registrid

1. Kodanike käesolevast määrusest tulenevate õiguste elluviimiseks tagavad kõik institutsioonid üldsuse juurdepääsu dokumentide registrile. Juurdepääs registrile tuleks tagada elektroonilises vormis. Viited dokumentidele kantakse registrisse viivitamata.

2. Iga dokumendi kohta sisaldab register viitenumbrit (sealhulgas vajaduse korral institutsioonidevahelist viidet), teemat ja/või dokumendi sisu lühikirjeldust ning kuupäeva, mil see saadi või koostati ja registrisse kanti. Viited esitatakse viisil, mis ei kahjusta artiklis 4 kaitstavaid huve.

3. Institutsioonid võtavad viivitamata vajalikke meetmeid, et koostada register, mis saab kasutuskõlblikuks 3. juuniks 2002."

Vaidluste taust

3 Hageja Julien Dufour on sotsioloogiadoktorant ja kirjutab doktoritööd „Finantsasutuse võimu sotsiaalne areng: [EKP] juhtum" („Sociogenèse de l'autorité d'une institution financière: le cas de la [BCE]")

4 Hageja taotles 28. mai 2009. aasta kirjaga EKP-lt luba tutvuda esiteks EKP aruannetega oma töötajate töölevõtmise ja liikuvuse kohta (edaspidi „aruanded") ja teiseks „andmebaasidega, mille põhjal aruannete statistilised analüüsid koostati".

5 EKP teatas hagejale 23. juuli 2009. aasta kirjas, et ta otsustas lubada hagejal aruannetega osaliselt tutvuda. Mis puudutas seevastu aruannete koostamise aluseks olnud andmebaasi, siis jättis EKP hageja juurdepääsutaotluse rahuldamata, kuna andmebaasid „kui sellised" ei kuulunud otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a mõiste „dokument" alla ja kuna ei ole ühtegi iseseisvat dokumenti, mida saaks hageja taotluse vastuseks talle esitada.

6 Hageja esitas 9. augusti 2009. aasta kirjas vastavalt otsuse 2004/258 artikli 7 lõikele 2 kordustaotluse esialgses taotluses käsitletud andmebaasidega tutvumiseks. Ta märkis kordustaotluses sisuliselt, et vastupidi EKP 23. juuli 2009. aasta kirjas väidetule on andmebaas otsuse 2004/258 tähenduses dokument. Tema arvates ei olnud „mingit kahtlust selles, et taotletud andmed [olid] elektrooniliselt salvestatud sisu („andmebaasid"), mille oli koostanud EKP". Lisaks täpsustas ta, et ei taotlenud nimeliste andmete edastamist ja et tema taotlus puudutas andmebaase, mille põhjal koostati aruanded, „ilma [asjaomaste töötajate] nimesid ja eesnimesid näitavate tulpadeta".

7 EKP juhatuse otsusega, mis edastati hagejale EKP presidendi 2. septembri 2009. aasta kirjas, jäeti hageja kordustaotlus rahuldamata. Selle põhjenduseks oli märgitud järgmist:

„aruannete […] koostamiseks kasutatud elektroonilisi andmebaase ei saa lugeda dokumendiks vastavalt otsusele [2004/258] üldsuse juurdepääsu kohta EKP dokumentidele, kuna selle andmebaasi väljatrükitud versioonid (mis kuuluksid mõiste „dokument" alla) ei eksisteerinud iseseisvate dokumentidena. Seetõttu ei saa Teie taotlust rahuldada pelga väljavõtte näol kas trükitud või elektroonilise koopiaga. Teie taotluse rahuldamiseks tuleks teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida, mille järel tuleks uus teave ühte dokumenti koondada. Selline menetlus tähendaks olulist töökoormust. Sellist täiendavat süstematiseerimist ja analüüsi otsuses [2004/258] esitatud kord üldsuse juurdepääsu kohta EKP dokumentidele ei reguleeri, sest vastavat dokumenti ei ole ja see tuleb koostada".

Menetlus ja poolte nõuded

8 Hageja esitas käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 29. oktoobril 2009.

9 Samal päeval Üldkohtu kantseleisse saabunud kolme eraldi dokumendiga esitas hageja esiteks Üldkohtu kodukorra artikli 76a alusel taotluse lahendada asi kiirendatud menetluses ja teiseks kaks taotlust kodukorra artikli 94 tähenduses tasuta õigusabi saamiseks. Need taotlused jäeti rahuldamata vastavalt 10. detsembri 2009. aasta otsusega ja Üldkohtu viienda koja esimehe 15. märtsi 2010. aasta määrustega kohtuasjades T-436/09 AJ ja T-436/09 AJ II: Dufour *vs.* EKP (kohtulahendite kogumikus ei avaldata).

10 Üldkohtu kantseleisse vastavalt 9. veebruaril, 18. veebruaril ja 8. märtsil 2010 saabunud dokumentidega esitasid Taani Kuningriik, Rootsi Kuningriik ja Soome Vabariik avaldused menetlusse astumiseks hageja nõuete toetuseks. Üldkohtu viienda koja esimehe 24. märtsi ja 21. aprilli 2010. aasta määrustega anti neile luba astuda menetlusse. Rootsi Kuningriik, Soome Vabariik ja Taani Kuningriik esitasid oma menetlusse astuja seisukohad vastavalt 12. mail, 3. juunil ja 9. juunil 2010.

11 Üldkohtu kantseleisse 25. veebruaril 2010 saabunud dokumendiga esitas Euroopa Komisjon avalduse menetlusse astumiseks EKP nõuete toetuseks. Üldkohtu viienda koja esimehe 24. märtsi 2010. aasta määrusega anti talle luba astuda menetlusse. Komisjon esitas oma menetlusse astuja seisukohad 9. juunil 2010.

12 Seoses Üldkohtu kodade koosseisu muutmisega kuulub esialgu määratud ettekandja-kohtunik kolmanda koja koosseisu, millele käesolev kohtuasi on seetõttu määratud. Üldkohtu liikmete osalise asendamise tõttu määrati kohtuasi uue ettekandja-kohtuniku lahendada, kes kuulub samasse kotta.

13 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kolmas koda) avada suulise menetluse ja palus kodukorra artikli 64 kohaste menetlust korraldavate meetmete raames esiteks EKP-l ja komisjonil vastata kirjalikult ühele küsimusele ning teiseks EKP-l ja Rootsi Kuningriigil esitada teatud dokumendid. Pooled täitsid need nõuded.

14 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu esitatud küsimustele kuulati ära 7. juuni 2011. aasta kohtuistungil.

15 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– kohustada EKP-d võimaldama tal tutvuda kõigi andmebaasidega, mille põhjal koostati aruanded;

– mõista EKP-lt välja 5 000 eurot talle tekkinud kahju hüvitamiseks;

– mõista kohtukulud välja EKP-lt.

16 Taani Kuningriik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik toetavad hageja poolt vaidlustatud otsuse tühistamiseks esitatud nõudeid.

17 EKP palub Üldkohtul:

– jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või teise võimalusena põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

18 Komisjon toetab EKP nõudeid jätta tühistamishagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

Tühistamisnõue

1. *Vastuvõetavus*

Poolte argumendid

19 EKP väidab esiteks, et hageja peamine nõue, milles taotletakse vaidlustatud otsuse tühistamist, on vastuvõetamatu, kuna sellel puudub ese.

20 Esiteks märgib EKP, et ta kasutab oma töötajate töölevõtmiseks elektroonilist süsteemi, mida haldab väline teenusepakkuja. See elektrooniline süsteem võimaldab kandidaatidel kandideerida elektrooniliselt ja esitada vajalik teave oma isikuandmete,

õpingute ja töökogemuse kohta. Nimetatud elektrooniline süsteem võimaldab ühtlasi koguda töölevõtmismenetluse kohta üldisemat teavet, nagu kandidaatide arv. Siiski ei võimalda kõnealuse elektroonilise süsteemi tehniline lahendus teha väljavõtteid kõigi kasutajate kohta. Lisaks, kui kandidaat ei kandideeri uutele vabadele ametikohtadele, kustutatakse tema andmed sellest elektroonilisest süsteemist 24 kuud hiljem ning neid saab tasu eest taastada vaid väline teenusepakkuja. Sellist elektroonilist süsteemi kasutatakse alates 2004. aasta detsembrist. Enne seda kuupäeva korraldati varasemaid töölevõtmismenetlusi paberkandjal esitatud kandideerimisavaldustega. Nende kandideerimisavaldustega seotud teatud andmetest tehti käsitsi kokkuvõte tabelitarkvara abil.

21 Teiseks väidab EKP, et tema töötajate institutsioonisisest liikuvust puudutavaid andmeid saab üksnes ühest teisest EKP elektroonilisest süsteemist, mis puudutab personalihaldust ja töötasu. Selles elektroonilises süsteemis on andmed kõigi endiste ja praeguste personaliliikmete kohta alates 1998. aastast ning praktikantide ja välispersonali kohta alates 2007. aastast. Eelkõige töötajate liikuvust puudutavad andmed on kättesaadavad 2004. aastast alates. 2004. aastale eelneva perioodi kohta on töötajate liikuvust käsitlevad andmed esitatud ühes teises andmebaasis, millega võib tutvuda, kuid mida ei uuendata. Lisaks on olemas andmebaas, mis käsitleb välispersonali ja praktikante puudutavaid andmeid ajavahemikus 1999–2007.

22 Kolmandaks märgib EKP, et aruanded koostati nende tegemise hetkel kättesaadavate toorandmete süstematiseerimise ja analüüsi põhjal. Ta kinnitab, et ta selgitas hagejale, et tema juurdepääsutaotlust ei oleks saanud rahuldada pelga andmete väljavõttega kõnealustest andmebaasidest. Vajalikud andmed oleks tulnud käsitsi kokku koguda,

kasutades määratletud otsinguparameetreid, ja koostada uued aruanded kas elektrooniliselt või paberkandjal.

23 Lisaks leiab EKP, et kuna teatud andmed kustutatakse automaatselt 24 kuud hiljem ja kuna lisatakse uusi andmeid EKP korraldatud personali töölevõtmise menetluste kohta, siis aruannete koostamise aluseks olnud andmed ei olnud enam tervikuna kättesaadavad samas seisundis, milles need esinesid aruannete koostamise hetkel. Säilitati, ja sedagi meelevaldselt, üksnes teatud väljavõtted andmebaasidest, mida kasutati aruannete koostamiseks andmete süstematiseerimise käigus.

24 EKP tuletab sellest, et tühistamishagi on kaotanud oma eseme, kuna hageja soovib tutvuda andmebaaside endi või nende väljavõtetega, mida enam ei ole ja mis tuleks tema taotlusele vastamiseks koostada.

25 Teiseks, mis puudutab hageja nõuete teist osa, siis märgib EKP, et see on vastuvõetamatu, kuna väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa liidu kohus, kes tühistab otsuse liidu institutsiooni, organi või asutuse dokumentidega tutvumise kohta, kohustada tühistatud otsuse tegijat võtma kohtuotsuse täitmiseks vajalikke meetmeid.

26 Hageja vaidleb vastu EKP argumentidele ja väidab, et tema hagi on vastuvõetav.

Üldkohtu hinnang

27 Mis puudutab esiteks EKP kinnitust, et tühistamisnõue on kaotanud oma eseme, siis võib seda mõista üksnes nii, et hagejal puudub huvi vaidlustatud otsuse tühistamiseks, sest isegi sellise tühistamise korral oleks võimatu võimaldada tal tutvuda tema taotluses käsitletud andmebaasidega, mida ei ole olemas.

28 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetav üksnes siis, kui tal on huvi vaidlustatud meetme tühistamise suhtes. Selline huvi eeldab, et vaidlustatud meetme tühistamisel endal võivad olla õiguslikud tagajärjed ja et hagi tulemusel võib selle esitanud pool saada mingit kasu (vt Üldkohtu 10. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas T-195/08: Antwerpse Bouwwerken *vs.* komisjon, EKL 2009, lk II-4439, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

29 Eelmises punktis viidatud kohtupraktikat kahtluse alla seadmata tuleb siiski käesolevas kohtuasjas – mis käsitleb dokumentidega tutvumist – arvesse võtta ka asjaolu, et otsust 2004/258 vastu võttes oli seadusandja teadlik, et kodanikul, kes teavet otsib ja enamasti ei tea, millised dokumendid seda teavet sisaldavad, ning kes peab pöörduma ametiasutuse poole, kelle valduses on dokumendid ja seega teave, on esialgu tõsiselt raske dokumente tuvastada (vt analoogia alusel Üldkohtu 10. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-42/05: Williams *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 71).

30 Niisiis näivad otsuse 2004/258 artikli 6 lõikes 2 kasutatud tegusõnad „palub" ja „aitab" viitavat sellele, et pelk juurdepääsutaotluse ebatäpsus, sõltumata selle põhjustest, peaks ajendama adressaadiks olevat institutsiooni võtma ühendust taotlejaga, et taotletud dokumente paremini määratleda. Seega on tegu sättega, mis üldsuse

dokumentidele juurdepääsu valdkonnas on hea halduse põhimõtte formaalne väljendus; ning see põhimõte omakorda on üks tagatistest, mida ühenduse õiguskord on andnud haldusmenetluses. Abistamiskohustus on seega keskse tähtsusega, et tagada otsusega 2004/258 määratletud juurdepääsuõiguse kasulik mõju (vt analoogia alusel eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Williams *vs.* komisjon, punkt 74).

31 Eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et EKP ei saa kohe tagasi lükata juurdepääsutaotlust põhjusel, et selles märgitud dokumenti ei ole olemas. Ta peab sellises olukorras hoopis paluma taotlejal selgitada oma taotlust ja teda selles aitama, näidates eelkõige talle need dokumendid, mis on olemas ja mis on juurdepääsutaotluses osundatutega analoogsed või võivad sisaldada mingit osa või kõiki neid andmeid, millega taotleja soovis tutvuda. Üksnes siis, kui neile täpsustustele vaatamata soovib taotleja endiselt tutvuda olematu dokumendiga, võib EKP põhjendatult jätta rahuldamata juurdepääsutaotluse põhjusel, et selle eset ei ole olemas.

32 Käesolevas asjas tuleb meenutada, et hageja esialgses taotluses soovis ta tutvuda „andmebaasidega, mille põhjal aruannete statistilised analüüsid koostati" (vt eespool punkt 4).

33 Nii oma 23. juuli 2009. aasta kirjas (vt eespool punkt 5) kui ka vaidlustatud otsuses jättis EKP selle taotluse rahuldamata, kuna sisuliselt ei kujutanud andmebaasid, millega hageja soovis tutvuda, endast dokumente otsuse 2004/258 tähenduses. Seevastu ei seadnud ta sugugi kahtluse alla nende andmebaaside olemasolu.

34 On tõsi, et eespool punktides 20–23 esitatud argumentidega täpsustas EKP oluliselt seda seisukohta. Ta selgitas sisuliselt, et puuduvad erilised andmebaasid aruannete koostamiseks, ning et selleks asjassepuutuvad andmed olid esitatud kandideerimisavalduste haldamise andmebaasis ja erinevates andmebaasides, mida ta kasutas oma personali haldamiseks. Need andmed koguti viidatud andmebaasidest ja nende põhjal koostati aruanded.

35 Siiski ei võimalda EKP täiendavad selgitused mingil juhul järeldada, et hagejal puudus huvi taotleda vaidlustatud otsuse tühistamist.

36 Nimelt tugineb vaidlustatud otsus hageja poolt vaidlustatud teesile, et otsust 2004/258 ei saa kohaldada andmebaasidega või neis sisalduvate andmetega tutvumisele.

37 Kui hageja vastupidiste argumentidega nõustuda ja vaidlustatud otsus sel põhjusel tühistada, ei oleks EKP siiski kohustatud lubama hagejal tutvuda olematute andmebaasidega. Siiski peab EKP sellises olukorras paluma hagejal otsuse 2004/258 artikli 6 lõike 2 alusel täpsustada oma juurdepääsutaotlust ning hagejat sel eesmärgil aitama, osundades nendele andmebaasidele, mis tal olemas on ja mis võivad sisaldada hagejat huvitavaid andmeid, nagu ta juba sisuliselt tegi eespool punktides 20–23 kokku võetud argumentides.

38 Sellest tuleneb, et hagejal on põhjendatud huvi ja et tema tühistamisnõue on vastuvõetav.

39 Mis puudutab teiseks hageja nõuete teist osa, mis seisnes EKP kohustamises võimaldada „tal tutvuda kõigi andmebaasidega, mille põhjal koostati aruanded", siis ilmneb väljakujunenud kohtupraktikast, et Üldkohus ei saa õiguspärasuse kontrolli käigus

teha institutsioonidele korraldusi või tegutseda nende asemel. Niisugust õiguspärasuse kontrolli piirangut kohaldatakse kõigis Üldkohtus käsitletavates valdkondades, sealhulgas ka dokumentidele juurdepääsu valdkonnas (Üldkohtu 12. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas T-204/99: Mattila *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2001, lk II-2265, punkt 26).

40 Järelikult tuleb hageja nõuete teine osa jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

2. *Sisulised küsimused*

41 Oma tühistamisnõude toetuseks esitab hageja kolm väidet, mis käsitlevad esiteks õigusnormi rikkumist, kuna vaidlustatud otsus tugineb dokumentidele juurdepääsu õigusest tehtud erandile, mida ei olnud otsuses 2004/258 ette nähtud; teiseks õigusnormi rikkumist, kuna EKP leidis vaidlustatud otsuses ekslikult, et andmebaasid ei kujuta endast dokumente viidatud otsuse artikli 3 punkti a tähenduses; ja kolmandaks õigusnormi rikkumisele, kuna EKP viitas vaidlustatud otsuses ekslikult töökoormusele ja praktilistele raskustele, mida selline juurdepääs EKP-le tähendaks, et keelduda võimaldamast kõnealuste andmebaasidega tutvuda.

42 Lisaks viitavad Taani Kuningriik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik oma menetlusse astuja märkustes sellele, et vaidlustatud otsuses on rikutud põhjendamiskohustust. Kuna põhjendamiskohustuse rikkumine on avalikul huvil põhinev väide, mida kohus peab omal algatusel analüüsima (Euroopa Kohtu 20. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-166/95 P: komisjon *vs.* Daffix, EKL 1997, lk I-983, punkt 24, ja Üldkohtu 8. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas T-404/06 P: Euroopa Koolitusfond *vs.*

Landgren, EKL 2009, lk II-2841, punkt 137), siis tuleb enne hageja esitatud kolme väite uurimist esmalt analüüsida seda küsimust.

Vaidlustatud otsuse põhjendus

Poolte argumendid

43 Taani Kuningriik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik väidavad sisuliselt, et vaidlustatud otsuses ei ole õiguslikult piisavalt esitatud asjaolud, mille põhjal on tehtud järeldus, et hageja juurdepääsutaotlus ei käsitlenud dokumenti otsuse 2004/258 tähenduses.

44 EKP ja komisjon esitasid kirjalikud märkused eespool toodud argumentide kohta vastusena Üldkohtu kirjalikule küsimusele. Nad väidavad sisuliselt, et vaidlustatud otsus on õiguslikult piisavalt põhjendatud, mistõttu tuleb menetlusse astujate eespool viidatud argumendid tagasi lükata.

Üldkohtu hinnang

45 Otsuse 2004/258 artikli 7 lõige 1 ja artikli 8 lõige 1 sätestavad, et vastusena dokumendile juurdepääsu taotlusele võimaldab EKP juurdepääsu nõutud dokumendile ja see antakse taotlejale kooskõlas artikliga 9, või osutab ta taotlejale kirjalikus vastuses põhjendused täieliku või osalise tagasilükkamise kohta.

46 Sellest tuleneb, et nii EKP otsus esialgse dokumendile juurdepääsu taotluse kui ka kordustaotluse tagasilükkamise kohta peavad olema põhjendatud.

47 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt, mis kehtib ka dokumentidele juurdepääsu valdkonnas, peavad põhjendused vastama asjaomase akti olemusele ning neist peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja liidu kohtul järelevalvet teostada. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata koos antud asja asjaoludega, nimelt akti sisu, põhjenduste olemuse ja huviga, mis võib olla akti adressaatidel või teistel otseselt ja isiklikult puudutatud isikutel selgituste saamiseks. Ei ole nõutud, et põhjendused täpsustaksid kõiki faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna otsuse põhjenduste vastavust nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (vt eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Williams *vs.* komisjon, punkt 94 ja seal viidatud kohtupraktika).

48 Käesolevas asjas tuleb märkida, et EKP täitis oma kohustuse edastada hagejale põhjused, miks ta keeldus võimaldamast täielikku või osalist juurdepääsu taotluses käsitletud andmebaasidele.

49 Nii 23. juuli 2009. aasta kiri, millega jäeti rahuldamata hageja esialgne juurdepääsutaotlus, kui ka vaidlustatud otsus märgivad sisuliselt, et hageja juurdepääsutaotlus jäetakse rahuldamata, kuna see ei käsitle dokumenti otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses.

50 Täpsemalt ilmneb sellest, et EKP sõnul ei ole hageja poolt juurdepääsutaotluses käsitletud andmebaaside puhul tegu dokumentidega otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses. EKP kinnitas sellega seoses, et kõnealuste andmebaaside väljatrükid oleksid kujutanud endast dokumente ja nende kohta oleks võinud esitada juurdepääsutaotluse, kuid ta märkis, et selliseid väljatrükke ei ole olemas. Nende koostamine nõuaks pärast andmete täiendavat süstematiseerimist ja analüüsi uue dokumendi loomist. See menetlus, mis tähendaks olulist töökoormat, ei ole aga otsuses 2004/258 ette nähtud (vt eespool punktid 5 ja 7).

51 See põhjendus võimaldas hagejal mõista, miks EKP jättis rahuldamata tema juurdepääsutaotluse, ja vaidlustada selle rahuldamata jätmise liidu kohtus, nagu ta seda ka tegi; ning küsimust, kas EKP poolt hageja juurdepääsutaotluse tagasilükkamiseks esitatud põhjendused on õiged või ekslikud, tuleb hinnata siis, kui analüüsitakse hageja poolt oma hagi põhjenduseks esitatud väiteid.

52 Lisaks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et põhjendamiskohustus on oluline vorminõue, mida tuleb eristada põhjenduste sisulise õigsuse küsimusest, mis on vaidlusaluse akti sisulise seaduslikkuse küsimus (vt Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-239/04 ja T-323/04: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-3265, punkt 117 ja seal viidatud kohtupraktika). Nimelt ei muuda põhjenduse võimalik ekslik laad seda põhjendust olematuks (vt Üldkohtu 8. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas T-368/09 P: Sevenier *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).

53 Seega tuleb järeldada, et vaidlustatud otsus on õiguslikult piisavalt põhjendatud, ilma et see mõjutaks selle põhjenduse sisulise õigsuse hindamist, mis toimub hiljem. Sellega seoses on sobilik alustada sellise teise väite analüüsi, mis käsitleb õigusnormi

rikkumist, kuna EKP olevat vaidlustatud otsuses ekslikult leidnud, et andmebaasid ei kujuta endast dokumente otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses.

Teine väide, et on rikutud õigusnormi, kuna EKP leidis vaidlustatud otsuses ekslikult, et andmebaasid ei kujuta endast dokumente otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses

Poolte argumendid

54 Hageja ning Taani Kuningriik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik väidavad esmalt, et otsuse 2004/258 tähenduses dokumendi mõiste tõlgendamisel tuleb arvesse võtta põhimõtteid, mis tingisid määruse nr 1049/2001 vastuvõtmise, ning selle määruse kohaldamisega seotud kohtupraktikat, ja seda eriti seetõttu, et kõnealusele määrusele viidatakse nimetatud otsuse põhjenduses 2.

55 Hageja nõuete toetuseks menetlusse astujad leiavad lisaks, et mõistet „dokument", mis on määratletud sama sõnastusega nii otsuses 2004/258 kui ka määruses nr 1049/2001, tuleb tõlgendada mõlemal juhul ühetaoliselt ja laialt, võttes arvesse tehnoloogia arengut. Soome Vabariik lisab, et selle mõiste liiga kitsendav tõlgendus viib kaudselt selleni, et laiendatakse nende erinevate erandite kohaldamisala, mis on tehtud üldsuse õigusest tutvuda dokumentidega; see on aga vastuolus kohtupraktikaga, mis toetab nende erandite kitsendavat tõlgendamist ja kohaldamist.

56 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses on õigusnormi rikutud, kuna EKP leidis, et andmebaas ei ole dokument, mille kohta saaks otsuse 2004/258 alusel esitada taotluse. Tema arvates eksis EKP vaidlustatud otsuses, kui ta seadis andmebaasi dokumendiks lugemise tingimuseks asjaolu, kas sellest andmebaasist esineb väljatrükitud versiooni. Selle otsuse artikli 3 punktis a kasutatud sõnastuse kohaselt on andmebaas ise dokument. Hageja viitab sellega seoses ka Euroopa Kohtu 9. novembri 2004. aasta otsusele kohtuasjas C-444/02: Fixtures Marketing (EKL 2004, lk I-10549, punkt 30), mis samuti toetab tema teesi, ning täpsustab, et tema juurdepääsutaotlus pidas silmas EKP asjaomaste andmebaaside „tooreid", st töötlemata andmeid.

57 Hageja lisab, et tema taotluse rahuldamine ei tähenda sugugi uue dokumendi koostamist. Tuleb üksnes valida teatud muutujad ning kopeerida need; seda on võimalik teostada dokumendi valikulise paljundamisega. Lisaks rõhutab hageja vastusena argumendile, mille kohaselt dokument otsuse 2004/258 tähenduses peaks olema teatud määral stabiilne, et tegu on täiendava kriteeriumiga, mida ei ole selle otsuse artikli 3 punktis a esitatud määratluses ette nähtud.

58 Kõik hageja nõuete toetuseks menetlusse astujad toetavad tema nõudeid vaidlustatud otsuse tühistamiseks, kuid esitavad igaüks kergelt erineva seisukoha küsimuses, kas andmebaas ja selle sisuks olevad andmed kujutavad endast dokumente otsuse 2004/258 tähenduses.

59 Taani Kuningriik väidab, et andmebaas kui selline ei ole dokument seoses dokumentidele juurdepääsu käsitlevate sätetega, mis puudutavad vaid individuaalseid, olemasolevaid ja selgelt määratletud dokumente. Kõike seda, mida on võimalik andmebaasist tavapärase või rutiinse uuringu tulemusel ja ilma ebamõistliku töökoormuseta

välja võtta, tuleks aga lugeda dokumendiks, mille kohta on võimalik esitada juurdepääsutaotlus. Taani Kuningriik leiab seega, et EKP oleks pidanud uurima, kas hageja taotletud teavet sai tema andmebaasidest tavapärase uuringu tulemusel välja võtta, ning jaatava vastuse korral rahuldada hageja juurdepääsutaotlus.

60 Rootsi Kuningriik vaidleb vastu vaidlustatud otsuses esitatud teesile, et hageja juurdepääsutaotlus ei käsitlenud dokumente. Tema arvates oli EKP-l kohustus otsuse 2004/258 alusel lubada tutvuda andmetega, mis on mõnes andmebaasis elektrooniliselt salvestatud, välja arvatud kui otsuse artiklis 4 esitatud mõni erand seda keelaks. Asjaolu, et elektrooniliselt salvestatud andmed ei olnud füüsiliselt esitatud mingis kindlas järjestuses, vaid nende esitus oli pelgalt loogiline, ei saa viia erineva järelduseni. Asjaomaste andmete salvestamise koht ei oma samuti tähendust.

61 Rootsi Kuningriigi sõnul ei saa aga juurdepääsutaotluse ese olla mingist andmebaasist juba kustutatud andmed. Samuti ei saa institutsioonilt nõuda, et see juurdepääsutaotlusele vastamiseks omandaks andmeid, mis ei ole tema valduses.

62 Lisaks väidavad Taani Kuningriik ja Rootsi Kuningriik, et Euroopa ombudsmani poolt menetletava kaebuse 1963/2005/PB kohta esitatud märkustes tõlgendas komisjon määruses nr 1049/2001 esitatud mõistet „dokument" nii, et see mõiste viitab ühtlasi andmebaasis teostatud otsingute tulemusele.

63 Soome Vabariik leiab, et vaidlustatud otsus tugineb otsuses 2004/258 esitatud mõiste „dokument" liialt kitsendavale määratlusele. Tema arvates hõlmab see mõiste ka

andmebaasi andmete mis tahes kombinatsiooni, mida on võimalik esitada selle andmebaasi töövahendeid kasutades. Tähtsust ei oma asjaolu – mis võib küll võimalik olla –, et kõnealune institutsioon ei kasuta oma igapäevategevuses sellist otsingut. Ta lisab teise võimalusena, et isegi kui andmebaasis sisalduvad andmed ei kujuta endast dokumente selle otsuse tähenduses, oleks EKP pidanud hagejale edastama mis tahes iseseisva ja väljatrükitava dokumendi, mis võib vastata tema taotlusele.

64 Hageja ning Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik viitavad ka otsuse 2004/258 artiklitele 6 ja 9. Neid sätteid silmas pidades ei ole juurdepääsutaotluse rahuldamata jätmiseks kehtivad põhjused ei selles taotluses käsitletud dokumendi tuvastamise võimalikud raskused ega praktilised raskused, sh ülemäärane töökoormus, mis võiks EKP-le kaasneda sellise taotluse täitmisega. Seda kinnitab ka asjaolu, et EKP võib pöörduda juurdepääsutaotluse esitaja poole, et saada võimalikke täpsustusi, et jõuda temaga mingi rahuldava tulemuseni. Samuti võib ta vajaduse korral võimaldada pika dokumendiga tutvuda oma ruumides.

65 Lõpuks vaidleb hageja vastu ka EKP argumendile, mille kohaselt on väidetavalt võimatu kanda andmebaas registrisse, mis on ette nähtud määruse nr 1049/2001 artiklis 11. Ta viitab sellega seoses Eurostati (Euroopa Liidu Statistikaamet) praktikale, mis võimaldab elektroonilist juurdepääsu suurele hulgale erinevale statistikale.

66 Esiteks meenutab EKP, et talle ei kehti ei EÜ artikkel 255 ega ka määrus nr 1049/2001. Otsuses 2004/258 viidatakse tõepoolest EL artiklile 1 ja seda määrust puudutavale ühisdeklaratsioonile. Siiski on see otsus vastu võetud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja EKP põhikirja ning EKP kodukorra artikli 23 alusel. Niisiis, isegi kui määruses

nr 1049/2001 ja otsuses 2004/258 kasutatakse sarnaseid mõisteid, ei ole selle otsuse eesmärk laiendada nimetatud määruse kohaldamisala EKP dokumentidele. EKP sõnul tuleb seega selle otsuse mõistetele omistada tähendus, mis on kooskõlas selle erikorra eesmärkidega, mis reguleerib üldsuse juurdepääsu tema dokumentidele.

67 Lisaks märgivad EKP ja komisjon, et hageja poolt eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Fixtures Marketing puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, lk 20; ELT eriväljaanne 13/15, lk 459) tõlgendamist. Seega ei oma nimetatud kohtuotsus käesolevas asjas tähtsust, sest siin käsitletakse otsuse 2004/258 tõlgendamist. EKP meenutab lisaks, et hageja ei viidanud nimetatud otsuse õigusvastasusele, ning et sellele otsusele kehtib igal juhul õiguspärasuse presumptsioon.

68 Erinevalt EKP-st leiab komisjon, et otsuses 2004/258 esitatud viidet määrusele nr 1049/2001 ja nendes tekstides esineva mõiste „dokument" määratluste identsust silmas pidades peab otsuse artiklis 3 esitatud määratluse tõlgendus olemas kooskõlas nimetatud määruse sõnastuse ja ülesehitusega.

69 Teiseks esitab EKP teatud kaalutlused seoses otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses dokumendi omadustega. Kuna selles sättes esitatud määratlus peab silmas „mis tahes sisu", on selle eesmärk hõlmata suurim hulk reaalse maailma osasid. Lisaks ei oma tähtsust kõnealuse sisu salvestamine kas elektrooniliselt või muul viisil. Lõpuks tuleks „elemendiks" lugeda dokumenti selle määratluse tähenduses, kui EKP selle ette valmistas või koostas või kui EKP on lihtsalt selle valdaja.

70 EKP ja komisjoni sõnul tuleb otsuses 2004/258 esitatud mõiste „dokument" määratlust kaaluda selle otsuse teiste sätete, eelkõige artiklite 6 ja 9 kontekstis, ning seda tuleb „süstemaatiliselt tõlgendada". Nendest kahest viimasest artiklist ilmneb, et otsuses käsitletud dokumente peab saama taotlejale sellisena üle anda, ilma nende sisu või vormi muutmata; need peavad eksisteerima autonoomsete ja konkreetsete dokumentidena, ilma et neid peaks looma; ning need peavad olema esitatud piisavalt stabiilses vormis, et neil oleks „sisu". Olukord on selline eelkõige paberilehel või elektroonilises dokumendis esitatud sisu puhul.

71 Lisaks väidab EKP, et otsuses 2004/258 esitatud mõiste „dokument" tõlgendus peab olema kooskõlas selle otsuse eesmärgiga võimaldada EKP-l analüüsida võimalikku kahju, mis tekib mingi dokumendi edastamisest üldsusele, ja teha niisiis kindlaks, kas mõni artiklis 4 esitatud eranditest takistaks sellist edastamist. See eesmärk kinnitab ka teesi, et mõiste „dokument" eeldab asjaomase elemendi teatud stabiilsust ja konkreetsust, välistades sellised elemendid, mille sisu pidevalt või *ad hoc* muudetakse.

72 Lõpuks väidab EKP, et otsus 2004/258 ega ka liidu õigus laiemalt ei näe ette üldsuse õigust tutvuda teabega. Seega ei saa nimetatud otsuses esitatud mõistet „dokument" tõlgendada nii, et sellist õigust *de facto* tunnustatakse.

73 Kolmandaks väidavad EKP ja komisjon, et hageja juurdepääsutaotluses märgitud andmebaasid ei ole dokumendid otsuse 2004/258 tähenduses. Esiteks tugineb hageja väide, mille kohaselt lepiti vaidlustatud otsuses kokku, et üksnes andmebaaside väljatrükitud versioonid kujutavad endast dokumente, nimetatud otsuse liiga lihtsustatud tõlgendamisele. Hageja juurdepääsutaotluses käsitletud andmebaasid ei ole register

ega ka dokumentide kogu, ning ei ole oma laadilt dokumentaalne, erinevalt sellisest dokumentaalsest andmebaasist nagu EUR-Lex. Neis andmebaasides sisalduvaid andmeid saab kasutada üksnes täpse eesmärgiga „sisedokumentide" koostamiseks, kasutades andmebaasidele endile kättesaadavaid kogumis- ja süstematiseerimisvahendeid. EKP leiab seega, et tema andmebaasides esinevaid andmeid ei saa sellisena hagejale anda. Tema taotlusele vastamiseks oleks vaja koostada uus dokument. See aga ületaks otsuse 2004/258 raamistiku. Lisaks ei selgitanud hageja, mis põhjusel tuleb tema taotluses käsitletud andmebaase lugeda dokumentideks.

74 Komisjon väidab samas kontekstis, et hageja soovis oma taotluses tutvuda andmebaaside kui sellistega. Nimelt on nendes andmebaasides peale teabe ka eelkõige nende toimimiseks vajalik tarkvara, otsinguvahendid ning loogilised ja süsteemsed lingid. Hageja juurdepääsutaotlus on seega laiem kui dokumendiga tutvumine. Tegelikkuses soovib hageja tutvuda vahendiga, mis võimaldab tal koostada omaenda dokumente tema valitud otsingukriteeriumide alusel.

75 Teiseks väidavad EKP ja komisjon, et hageja juurdepääsutaotluses märgitud andmebaaside sisu ei ole piisavalt stabiilne, et neid võiks dokumentideks lugeda. Nimelt areneb nende sisu pidevalt teabe lisamise või kustutamisega. Komisjon märgib samuti samas seoses, et vastavalt otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a ja artiklis 5 kasutatud mõisted „koostanud" ja „antud" kinnitavad seda teesi. Sama kehtib ka viidatud otsuse artikli 6 lõikes 3, artikli 7 lõikes 3 ja artikli 8 lõikes 2 kasutatud mõistete puhul, mis

käsitlevad „väga pikka dokumenti" või „väga paljusid dokumente". Sellised koguselised märked eeldavad stabiilset sisu, mida on võimalik individualiseerida.

76 Kolmandaks väidavad EKP ja komisjon, et kui tunnistada, et käesolevas asjas käsitletud andmebaasid kujutavad endast dokumente, mille kohta on võimalik esitada juurdepääsutaotlus, siis tooks see kaasa rea praktilisi raskusi. Esmalt eeldaks juurdepääsutaotluses käsitletud iga dokumendi konkreetne ja individuaalne hindamine, nagu on nõutud kohtupraktikas, stabiilset ja tuvastatavat dokumenti ning oleks seega võimatu sellise andmebaasi puhul, mille sisu pidevalt muutub.

77 Seejärel oleks võimatu analüüsida, kas mõni otsuse 2004/258 artiklis 4 esitatud eranditest takistaks taotletud juurdepääsu, eelkõige olukorras, kui andmebaasis on suur hulk isikuandmeid.

78 Lõpuks kinnitavad määruses nr 1049/2001 sätestatud meetmed juurdepääsuõiguse kasutamise hõlbustamiseks, näiteks dokumendiregistrid ja avaldamine Euroopa Liidu Teatajas, et seadusandja pidas konkreetselt silmas individuaalseid dokumente, välistades sellised andmebaasid, nagu on siin käsitletud. Asjaolu, et otsus 2004/258 ei näe ette dokumendiregistri koostamist, mis on analoogne määruse nr 1049/2001 artiklis 11 esitatuga, ei saa viia vastupidise järelduseni.

79 Neljandaks viitavad EKP ja komisjon ombudsmani 10. detsembri 2008. aasta aruandele üldsuse juurdepääsust Euroopa Liidu andmebaasidele, komisjoni rohelisele raamatule „Üldsuse juurdepääs Euroopa Ühenduse institutsioonide valduses olevatele dokumentidele – Ülevaade" (KOM(2007) 185 (lõplik)); parlamendi ja nõukogu määruse ettepanekule üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (KOM(2008) 229 (lõplik) – COD 2008/0090); ja komisjoni aruandele

määruse nr 1049/2001 põhimõtete rakendamise kohta (KOM(2004) 45 (lõplik)); mis kõik kinnitavad teesi, et andmebaasid ei ole dokumentidele juurdepääsu puudutavate sätete tähenduses dokumendid.

80 Komisjon väidab, et määruse nr 1049/2001 väljatöötamine kinnitab samuti teesi, mille kohaselt andmebaasi ei saa lugeda dokumendiks selle määruse ja otsuse 2004/258 tähenduses. Ta viitab oma väidete põhjenduseks reale dokumentidele, mis eelnesid selle määruse vastuvõtmisele.

81 EKP väidab lisaks, et nimelt seetõttu, et andmebaasides esitatud andmed ei ole dokumendid, koostas ta aruanded, et täita kohtupraktikas tunnustatud kohustust (Üldkohtu 25. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-264/04: WWF European Policy Programme *vs.* nõukogu, EKL 2007, lk II-911, punkt 61) koostada ja säilitada oma tegevust puudutav dokumentatsioon.

Üldkohtu hinnang

– Mõiste „andmebaas”

82 Tuleb märkida, et kõik pooled viitavad oma argumentides mõistele „andmebaas” ilma seda sellegipoolest määratlemata. Seega tuleb käesoleva väite hindamist alustada selle mõiste analüüsiga.

83 Sellega seoses tuleb märkida, et ehkki EKP märgib õigustatult (vt eespool punkt 67), et direktiivi 96/9 artikli 1 lõikes 2 esitatud mõiste „andmebaas" on asjassepuutuv vaid viidatud direktiivi kohaldamisel, võib see olla inspiratsiooniallikaks. Seda kinnitab veelgi asjaolu, et kohtuistungil kinnitas EKP – jäädes küll oma teesi juurde, et direktiiv 96/9 ei ole käesolevas asjas kohaldatav – vastusena Üldkohtu küsimusele, et tema käesolevas asjas käsitletavad andmebaasid on „informaatika-alasest vaatepunktist" tõepoolest hõlmatud viidatud määratlusega, ning see avaldus kanti ka kohtuistungi protokolli.

84 Direktiivi 96/9 artikli 1 lõige 2 määratleb andmebaasi kui „süstemaatiliselt või metoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil".

85 Nii nagu Euroopa Kohus märkis eespool punktis 56 viidatud kohtuotsuses Fixtures Marketing (punktid 29 ja 30), on andmebaasi määratlus eelkõige seatud sõltuvusse „sõltumatu materjaliga" kogu olemasolust, st materjal on omavahel lahutatav, ilma et selle informatiivne, kirjanduslik, kunstiline, muusikaline või muu väärtus kannataks. See eeldab, et see kogu peab hõlmama niisuguste sõltumatute teoste, andmete või muu materjali kogusid, mis on korraldatud süstemaatiliselt või metoodiliselt ning millele on võimalik individuaalselt ühel või teisel viisil juurde pääseda. Selline süstemaatiline või metoodiline korraldus ei pea olema füüsiliselt nähtav; vaid kogu korraldatakse, talletatakse ning sellele pääsetakse juurde vahendite abil, mille hulka kuuluvad elektroonilised, elektromagnetilised või elektro-optilised protsessid, või muul viisil, näiteks indeksi, sisukorra, struktuuri või teatud erilise liigitamisviisi abil, mis lubab määratleda igasugust kogus sisalduvat sõltumatut materjali.

86 See teine tingimus lubab eristada direktiivi 96/9 tähenduses andmebaasi – mida iseloomustab see, et sellest on võimalik otsida kõiki andmebaasi individuaalseid koostisosi – materjali kogust, mis kannab endas teavet, kuid millega ei ole võimalik selles sisalduvaid individuaalseid koostisosasid töödelda (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Fixtures Marketing, punkt 31).

87 Selle analüüsi põhjal järeldas Euroopa Kohus, et andmebaasi mõiste direktiivi 96/9 artikli 1 lõike 2 tähenduses hõlmab igasuguseid süstemaatiliselt või metoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogusid, mille koostisosad on individuaalselt kättesaadavad (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Fixtures Marketing, punkt 32).

– Otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud mõiste „dokument" määratluse analüüs

88 Tuleb analüüsida otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud mõiste „dokument" määratluse erinevaid osi. Sellega seoses tuleb märkida esmalt, et selles määratluses kasutatud sõnadest „andmekandja", „salvestatud", „salvestis", „koostanud" ja „valdab" ilmneb kaudselt, kuid selgelt, et peeti silmas säilitatud sisu, mida on võimalik pärast selle loomist taasesitada või konsulteerida. Säilitamata osad ei kujuta seega dokumente, isegi kui need on EKP-le teada.

89 Seega, kui EKP töötajate koosolekul öeldut ei salvestata heliliselt või audiovisuaalselt ega kanta protokolli, ei saa olla tegu mingi dokumendiga, mille kohta võiks esitada juurdepääsutaotluse, ehkki kõnealusel koosolekul osalejad mäletavad täpselt selle

arutelu sisu (vt selle kohta analoogia alusel eespool punktis 81 viidatud kohtuotsus WWF European Policy Programme *vs.* nõukogu, punktid 76–78).

90 Teiseks ilmneb otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud määratlusest, et küsimuses, kas mingi sisu kujutab endast dokumenti või mitte, ei oma tähtsust see, millisele andmekandjale see sisu on salvestatud. Niisiis võib tegu olla nii traditsioonilise andmekandjaga nagu paber, kui ka keerulisemate andmekandjatega, näiteks elektroonilised salvestusvahendid (kõvaketas, elektrooniline mälukiip jne) või erinevad andmekandjad, mida kasutatakse heliliseks, visuaalseks või audiovisuaalseks salvestamiseks (CD, DVD, videokassett jne). Mis tahes uus salvestamisvahend, mida võidakse tulevikus välja töötada, kuulub juba põhimõtteliselt kõnealuse määratluse alla.

91 Kolmandaks käsitleb otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a sõnastus „mis tahes sisu". Teisisõnu ei oma tähtsust ka salvestatud sisu tüüp või laad. Nimelt tähendab igat tüüpi andmekandja lubamine tingimata ka mis tahes sisu lubamist, mida on võimalik erinevatele lubatud andmekandjatele salvestada. Niisiis võib viidatud otsuses esitatud määratluse tähenduses dokument sisaldada sõnu, arve või mis tahes muid sümboleid, aga ka kujundeid ja helisalvestisi, nagu kõneleja kõne, või visuaalseid salvestisi, nagu film.

92 Otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud määratluses on ainuke sisuga seotud piirang tingimus, et see sisu peab seonduma EKP poliitika, tegevuse või otsustega.

93 Neljandaks võib samadel põhjendustel tuletada otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud mõiste „dokument" määratlusest, et sisu suurus, pikkus, tähtsus või esitlus ei ole olulised küsimuses, kas viidatud määratlus hõlmab nimetatud sisu või mitte.

94 Seega tuleb järeldada, et dokument otsuse 2004/258 tähenduses võib olla mitmesajaleheküljeline raamat või „paberileht" (nagu EKP ise sõnastas eespool punktis 70 esitatud argumendis), mis sisaldab vaid ühte sõna või arvu, näiteks nime või telefoninumbrit. Samuti võib dokument koosneda mitte üksnes tekstist, nagu kiri või dokument, vaid ka tabelist, kataloogist või loetelust, nagu telefoniraamat, hinnakiri või varuosade nimekiri.

– Hageja juurdepääsutaotluse ese

95 Nagu ilmneb eespool punktides 82–87 esitatud kaalutlustest, peab mõiste „andmebaas" silmas mitte üksnes kõiki andmeid, mida see baas sisaldab, vaid ka tehnilist töövahendit, millega see on varustatud ja mis võimaldab nende andmete süstemaatilist või metoodilist korraldamist ja nende suunatud ja individuaalset kättesaamist.

96 Siiski tuleb märkida, et ei esialgses juurdepääsutaotluses, kordustaotluses ega Üldkohtule esitatud kirjalikes avaldustes ei ole hageja selgelt eristanud andmebaasis esitatud andmeid ja andmebaasi ennast, mis vastavalt eelnevalt esitatule on laiema ulatusega mõiste.

97 Ehkki hageja viitas oma esialgses taotluses (vt eespool punkt 4) soovile tutvuda „andmebaasidega, mille põhjal aruannete statistilised analüüsid koostati", märkis ta oma kordustaotluses (vt eespool punkt 6), et „taotletud andmed [olid] elektrooniliselt salvestatud sisu („andmebaasid"), mille oli koostanud EKP". Nii jättis ta mulje, et tema juurdepääsutaotlus pidas silmas üksnes andmeid, mis olid esitatud mõnes EKP andmebaasis. Samuti näib ta kasutavat väljendit „andmebaas" kollektiivse nimena, et käsitleda selles baasis sisalduvaid andmeid, jättes täiesti kõrvale selle andmebaasi struktuurilised osad.

98 Lisaks, ehkki hageja viitab hagiavalduses käesoleva väite pealkirjas „andmebaasile kui dokumendile", kinnitab ta repliigis esiteks, et andmebaas on „samal ajal nii „sisu" kui ka „andmekandja"", ja teiseks, et tema juurdepääsutaotlus käsitles üksnes „toorandmeid".

99 Üldkohtu poolt kohtuistungil esitatud küsimusele antud hageja selgitused ei suutnud samuti hajutada sellest terminoloogilisest ebatäpsusest tulenevat segadust. Kui hagejalt küsiti, kas tema juurdepääsutaotlus käsitles üksnes EKP mõnes andmebaasis sisalduvaid andmeid või tuli seda mõista nii, et see hõlmas ka sellise andmebaasi muid osasid, mida ta pidi täpsustama, siis märkis ta, et ta oli tõepoolest pidanud silmas „andmebaasi", soovides saada „näiteks tabelit, mis võiks sisaldada teavet töötajate töölevõtmise ja liikuvuse kohta". Ta märkis, et kui selline andmebaas eksisteerib, siis sooviks ta saada selle „koopiat", ning lisas, et ta lootis saada „seda andmebaasi, seda kogumikku". Ta märkis edasi, et kui EKP-l „sellist tabelit, sellist kogumikku" ei olnud, siis pidid tingimata eksisteerima personalikaustad, mida ta oleks võinud kasutada. Kui temalt küsiti, kas tema ootuste põhjal oli õige järeldada, et koopiast oleks talle piisanud ja et ta ei soovinud järelikult saada andmebaasi töövahendeid, siis ta vastas, et „alguses" oleks koopiast tõepoolest piisanud, aga et hiljem oleks tal vaja läinud

andmebaasis eksisteerivaid töövahendeid. Kõik tema avaldused kanti kohtuistungi protokolli.

100 Mis puudutab käesoleva menetluse teisi pooli, siis nemad viitavad oma argumentides nii andmebaasis sisalduvatele andmetele kui ka andmebaasile „kui sellisele".

101 Võttes ühtlasi arvesse hageja poolt kohtuistungil esitatud selgitusi, tuleb järeldada, et hageja juurdepääsutaotlus pidas silmas vähemalt juurdepääsu kõigile andmetele, mis sisaldusid ühes või mitmes EKP andmebaasis, ilma et oleks tingimata välistatud, et see pidas silmas ka nende andmebaaside muid elemente. Neil tingimustel tuleb esmalt analüüsida, kas see andmete kogu kujutab endast dokumenti otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses; ning üksnes teisejärguliselt ja vaid vajaduse korral tuleb käsitleda küsimust, kas dokumentidele juurdepääsu taotlus võib silmas pidada ka sellise andmebaasi muid osasid.

– Andmebaasis sisalduvate kõigi andmete kvalifitseerimine dokumendiks otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses

102 Tuleb märkida, nagu ilmneb eespool punktides 82–87 esitatud kaalutlustest, et andmebaasi iseloomustavad esiteks mis tahes laadi sisu (teavitav, kirjanduslik, kunstiline, muusikaline või muu) olemasolu ja teiseks mis tahes laadi kindla andmekandja olemasolu, kuhu see sisu on salvestatud.

103 Niisiis tuleb märkida, et kõik andmed, mis on andmebaasis direktiivi 96/9 artikli 1 lõike 2 tähenduses, omavad otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses dokumendile omast kahte keskset tunnust, sest tegu on andmekandjale salvestatud sisuga. See järeldus kehtib ka EKP andmebaasides sisalduvate andmete kohta, mida käesolev kohtuasi käsitleb ja mis kuuluvad eespool viidatud määratluse alla, kuna need puudutavad EKP tegevust.

104 Siiski väidavad EKP ja komisjon eespool punktis 73 kokku võetud argumentides sisuliselt, et andmebaas ei ole dokument otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses ja et seega ei saa selles sisalduvaid andmeid lugeda dokumentideks pelgalt põhjusel, et need sisalduvad kõnealuses andmebaasis.

105 EKP ja komisjon ei selgitanud, mida tuleb nende arvates lugeda dokumendiks otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses, ega põhjuseid, miks juurdepääsutaotlus ei saa käsitleda andmebaasis sisalduvaid andmeid. Komisjoni katse eristada dokumentaalseid andmebaase, nagu EUR-Lexi andmebaas, ja andmebaase, millel selline laad puudub, tekitab samu küsimusi.

106 Ehkki EKP ja komisjon seda ei maini, näib, et nende eespool punktis 105 käsitletud argumendid tuginevad vaikimisi eeldusele, et andmeühik üksikuna ei ole piisava suuruse või olemusega „sisu", et seda saaks lugeda dokumendiks otsuse 2004/258 või määruse nr 1049/2001 tähenduses.

107 Kui selle eeldusega nõustuda seoses eespool punktis 87 viidatud andmebaasi iseloomulike joontega, siis oleks võimalik väita, et andmebaas saaks kõige enam ehk

sisaldada dokumente, mis on enam kui pelgalt andmed. Nimelt on andmebaasi osad, st andmed üksteisest iseseisvad. Need ei ole üldiselt esitatud kinnistatud ja muutmatul kujul, vaid need võivad kättesaadavate tehniliste või muude vahendite kasutamise teel olla esitatud mitmes erinevas kombinatsioonis. Kui nõustuda, et igaüks nendest osadest ei ole tingimata dokument ja kui lisaks ei eksisteeri mitme osa vahelist ühtegi kindlat kombinatsiooni, mis võiks kujutada endast dokumenti, siis oleks loogiline järeldada, et andmebaasis sisalduv andmete mass ei ole tervikuna „dokument".

108 Tuleb siiski märkida, et eespool punktis 106 märgitud eeldust ei toeta otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud määratluse sõnastus, mille kohaselt võib „mis tahes sisu" olla dokument. Nagu juba märgiti (vt eespool punktid 93 ja 94), tähendavad selles määratluses kasutatud mõisted tingimata, et isegi väga väike sisu, näiteks üks sõna või arv, võib olla dokument, kui ta on salvestatud (näiteks, kui see on kirjutatud paberilehele).

109 Lisaks tuleb arvesse võtta asjaolu, et sellise eeldusega nõustumine tekitaks küsimuse, kui suur peab sisu olema, et see kujutaks endast dokumenti otsuse 2004/258 tähenduses. Teisisõnu, kui näiteks tunnistada, et üks arv või üks sõna ei ole selleks piisav, siis tuleks kindlaks määrata, kas on vaja ühte lauset, tervet lõiku või veelgi pikemat teksti. Kuna otsuse vastuvõtja ei soovinud selle otsuse artikli 3 punktis a kehtestada nõutud sisu suuruse alampiiri, siis ei saa ka liidu kohus seda teha.

110 Peale selle tähendaks eespool punktis 106 märgitud eeldusega nõustumine, et otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud mõiste „dokument" määratluse alt jäetaks välja

mis tahes väikeste osade kogu, kui need osad on iseseisvad, st üksteisest eraldatavad ilma, et nende väärtus selle tõttu kahaneks. Niisiis ei tuleks hinnakirja, varuosade nimekirja või telefoniraamatut enam lugeda „dokumentideks", kuna need ei kujuta endast teksti, mida on tervikuna võimalik lugeda, vaid on pigem mõeldud üksikute osadena tutvumiseks, leidmaks väikest teabeühikut, nagu kindla toote hind või isiku telefoninumber. Siiski ei näi EKP ega komisjon väitvat, et nimekirjad või telefoniraamat ei ole dokumendid otsuse 2004/258 tähenduses.

111 Lõpuks ei võta eespool punktis 106 märgitud eeldus arvesse seda, et andmebaasis sisalduva andmeühiku tähtsus ei ole üksnes selle suuruses, olgu see siis kui tahes väike, vaid ka selle erinevates vahetutes või kaudsetes suhetes samas andmebaasis asuvate teiste andmetega. Nimelt need suhted võimaldavad andmebaasi sisul olla „korraldatud süstemaatiliselt või metoodiliselt", nagu on märgitud eespool punktis 56 viidatud kohtuotsuses Fixtures Marketing (punkt 30). Nii võib ka väike hulk andmebaasist välja võetud andmeid edastada kasulikku teavet, ehkki üldiselt kaotab kontekstist välja võetud tekstilõik oma tähenduse.

112 Eelnev kaalutlus võimaldab tagasi lükata ka EKP ja komisjoni poolt kohtuistungil esitatud argumendi, et andmebaasist välja võetud andmete kogu on väidetavalt arusaamatu.

113 Kui EKP-lt küsiti, kas seda argumenti tuleb mõista nii, et otsuse 2004/258 tähenduses saab dokumendiks olla vaid andmekandjale salvestatud sisu, mis on arusaadav, siis vastas kostja, et tegu ei ole „ainsa kriteeriumiga", vaid „millegagi, mida tuleb mõista dokumendi kontekstis". Ta lisas, et ehkki sisu ei pea olema iseenesest arusaadav, peab

see asuma teabega tutvumist taotlejale arusaadavas dokumendis, kuna seadusandja ei saanud pidada silmas sellist korda, mis võimaldab taotleda juurdepääsu arusaamatutele dokumentidele.

114 Samale küsimusele vastates märkis komisjon, et taotletava dokumendi arusaadavus on aluseks tema tõlgendusele otsuse 2004/259 artikli 3 punkti a kohta, kuid juriidiliselt ei ole see oluline osa. Tema sõnul on oluline see, et mittedokumentaalse andmebaasi sisu ei vasta otsingu tulemusele, sest tegu on kahe erineva sisuga. Sisu või toorandmete mõiste ei oma mittedokumentaalse andmebaasi jaoks tähtsust. Vajalik on andmed välja võtta, et need vastaksid teatud liigitamisele, mille tulemusel muudetakse üks sisu teiseks. Komisjon leiab, et kui toorsisu on seega arusaamatu, siis sisu muutmine ja seega uue dokumendi loomine eristab käesolevas asjas vaidluse all olevat juurdepääsutaotlust teisest taotlusest, milles soovitakse juurdepääsu olemasolevale ja tuvastatavale dokumendile. Need EKP ja komisjoni avaldused kanti kohtuistungi protokolli.

115 Siiski ei saa nende EKP ja komisjoni argumentidega nõustuda. Esmalt tuleb märkida, et otsuse 2004/258 artikli 3 punkt a ei näe ette ühtegi kriteeriumi, mis tugineks salvestatud sisu arusaadavusele, nagu mõlemad pooled kaudselt tunnistavad. Lisaks tähendaks sellise kriteeriumi kehtestamine, et oleks vaja täpsustada, millisest perspektiivist tuleb sisu arusaadavust hinnata. Nimelt võib sisu omada teatud isikutele tähendust, olles samas teiste jaoks arusaamatu.

116 Igal juhul on eespool punktis 111 esitatud kaalutluste alusel ekslik väide, mida EKP ja komisjon kaudselt, kuid selgelt esitasid ja mille kohaselt kõik andmebaasis sisalduvad andmed on ilma mingi tähenduseta. Nimelt ei ole need andmed salvestatud

juhuslikult ja korrapäratult, vaid selge liigitamise skeemi alusel, mis oma keerukuse tõttu võimaldab luua nende andmete vahel palju seoseid.

117 Niisiis, vastupidi komisjoni väitele ei korraldata andmeid teatud liigituse alusel sellel hetkel, kui neid andmebaasist välja võetakse. See korraldus eksisteerib juba andmebaasi loomise ja iga uue andmeühiku lisamise hetkest alates. Andmebaasis sisalduvate andmete väljavõtmine ja nende esitamine arusaadaval viisil on alati võimalik. Kui andmebaasi liigitamise skeem on piisavalt keerukas, võib see võimaldada isegi selles andmebaasis sisalduvate kõigi andmete erinevaid esitusviise, mis erinevad aluseks võetud liigitamise kriteeriumi alusel (tähestikuline, kasvav või kahanev liigitamine jne). Suurt hulka andmeid sisaldava andmebaasi kõigi andmete esitamine võib selle suuruse tõttu tekitada küll raskusi, kui soovitakse leida konkreetset infoühikut, mis on peidetud hulga analoogsete infoühikute vahele. See ei tähenda siiski sugugi, et selline esitamine on „arusaamatu".

118 Kõik eelnevad kaalutlused toetavad seega järeldust, mille kohaselt on kõik EKP andmebaasis sisalduvad andmed tervikuna dokument otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses ja seega võib selle kohta esitada juurdepääsutaotluse nimetatud otsuse alusel.

– Institutsiooni andmebaasiga tutvumise õiguse väidetavad praktilised raskused

119 Tuleb uurida, kas institutsiooni andmebaasiga tutvumise õiguse võimalikud praktilised raskused, millele EKP ja komisjon viitasid, võivad õigustada otsuse 2004/258

artikli 3 punkti a erinevat tõlgendust, mis välistaks mõiste „dokument" alt EKP andmebaasis sisalduvad andmed. Selle tarvis analüüsitakse järjest argumente, mis puudutavad sellise õiguse tunnistamisega kaasnevat ülemäärast töökoormust; andmebaasi sisu väidetavat stabiilsuse puudumist; sellises andmebaasis sisalduvate andmete võimalikku tundlikku või konfidentsiaalset laadi; ja väidetavaid raskusi esitada andmebaas sellises dokumendiregistris, mis on ette nähtud määruse nr 1049/2001 artiklis 11.

120 Sellega seoses tuleb esmalt märkida, et ei ole alust arvata, et otsuse 2004/258 artikli 9 lõike 1 kohaldamine andmebaasile võiks kaasa tuua olulise ulatusega probleeme. Põhimõtteliselt on võimalik, et huvitatud isik tutvub EKP mõne andmebaasiga EKP ruumides ja vajaduse korral mõne tema töötaja vahendusel või järelevalve all. Lisaks ei saa *a priori* välistada, et andmebaasi kogu sisu oleks võimalik huvitatud isikule edastada elektroonilise koopiana, eelkõige üsna väikese andmebaasi puhul.

121 Tuleb siiski meenutada, et Üldkohtul on juba olnud võimalus täpsustada seoses määrusega nr 1049/2001, et arvestada tuleb võimalusega, et taotleja esitab selle määruse alusel taotluse, mis võib kaasa tuua töömahu suurenemise sel määral, et see võib nimetatud taotluse adressaadiks oleva institutsiooni tööd oluliselt takistada. Üldkohus leidis, et sellises olukorras andis institutsiooni õigus leida koos taotlejaga „õiglane lahendus" määruse nr 1049/2001 artikli 6 lõike 3 kohaselt võimaluse arvestada, kuigi eriti piiratud viisil, nii taotleja huvide kui ka hea halduse põhimõtte kohaldamisega. Üldkohus järeldas, et institutsioonile pidi jääma võimalus säilitada tasakaal dokumentidele üldsuse juurdepääsu võimaldamise ja sellega kaasneva töömahu vahel,

et sellistel juhtudel tagada hea halduse põhimõtte kohaldamine (Üldkohtu 13. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-2/03: Verein für Konsumenteninformation *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-1121, punktid 101 ja 102, ning eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Williams *vs.* komisjon, punkt 85).

122 Üldkohus täpsustas siiski, et seda võimalust sai kohaldada erandjuhtudel, võttes eelkõige arvesse seda, et taotlejale juurdepääsuõiguse võimaldamisega kaasneva töömahu ja taotleja huvi arvestamine kõnealuse õiguse kasutamise kohandamisel ei ole asjakohane. Lisaks, kuna institutsioonide dokumentidele juurdepääsu õigus on põhimõtteline lähenemine, siis lasub taotlusest tuleneva töömahu ebamõistlikkusega seotud erandile tugineval institutsioonil kohustus tõendada töömahu suurust (eespool punktis 121 viidatud kohtuotsus Verein für Konsumenteninformation *vs.* komisjon, punktid 103, 108 ja 113, ja eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Williams *vs.* komisjon, punkt 86).

123 Need kaalutlused võib analoogia alusel üle kanda otsuse 2004/258 kohaldamisele. Esiteks on selle otsuse artikli 6 lõige 3 identne määruse nr 1049/2001 artikli 6 lõikega 3. Teiseks näeb selle otsuse artikli 7 lõige 4 ette, et sama artikli lõiget 1, mis käsitleb esmaseid taotlusi, ei kohaldada „ülemääraste või ebamõistlike" taotluste puhul.

124 Seega tuleb järeldada, et andmebaasis sisalduvate kõigi andmete võimalik arvestatav hulk ei ole kasulik argument, et väita, et need ei kujuta endast dokumenti otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses, sest kohtupraktika on juba ette näinud võimaluse, et dokumentidega tutvumise taotlus võib oma eseme ulatuslikkuse tõttu kaasa tuua arvestatava töökoormuse selle taotluse adressaadile, ning ka lahenduse, mida sellises erandlikus olukorras kasutada.

125 Teiseks ei võimalda EKP ja komisjoni viidatud andmebaasi väidetav stabiilsuse puudumine samuti järeldada, et sellise andmebaasi sisu ei saa olla dokument otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses.

126 Sellega seoses tuleb märkida, et andmekandjal salvestamiseks peab sisu tõepoolest olema minimaalselt stabiilne. Sellele tingimusele ei vasta vaid hetke mingil tehnilisel andmekandjal olev sisu. Niisiis ei ole dokument otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses telefoniliini vahendusel toimuv kahe kõneleja vaheline vestlus ega turvakaamera poolt filmitud pilt, mis edastatakse ekraanile. Need on asjaomasel tehnilisel andmekandjal (vastavalt telefoniliin või ekraan) vaid hetke ja seega ei saa olla tegemist andmekandjale salvestatud sisuga.

127 Siiski, alates hetkest, kui EKP salvestab mingi sisu sobival andmekandjal, kujutab see endast otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses dokumenti, mille kohta saab juurdepääsutaotluse esitada. Asjaolu, et seda sisu on hiljem võimalik muuta, ei oma sellega seoses tähtsust. Naastes pilte edastava turvakaamera juhtumi juurde, siis kui sellega kaasneb vahend, mis automaatselt salvestab viimase 30 päeva jooksul edastatud pildid, siis on see salvestus vaieldamatult dokument, mille kohta saab esitada juurdepääsutaotluse. Asjaolu, et iga päev kustutatakse vanemad kui 30-päevased salvestised ja asendatakse värskemate salvestistega, ei ole piisav vastupidisele järeldusele jõudmiseks.

128 Ilmselgelt ei saa juurdepääsutaotlus käsitleda tulevast ja seega veel salvestamata sisu, sest tegu on dokumendiga, mida taotluse hetkel veel olemas ei ole, ega ka sisu, mis on küll minevikus salvestatud, aga on enne taotluse esitamist kustutatud.

129 Täpsemalt tuleb kustutatud sisu osas järeldada, et see ei ole EKP valduses otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses, kui EKP ei saa sellega tutvuda salvestamisvahendi, millele see sisu oli salvestatud, tavapärase kasutamise käigus. See, et asjatundja suudaks tavapärasest kasutusest kaugemale minevate tehniliste vahenditega taastada EKP valduses olevale andmekandjale sisu, mis sellelt kandjalt kustutati, ei ole piisav järeldamaks, et nimetatud sisu on tema valduses.

130 Teisisõnu, kui EKP-le on esitatud otsuse 2004/258 alusel juurdepääsutaotlus, võib temalt nõuda seda, et ta viiks läbi otsingu tema valduses olevate erinevate andmekandjate praeguses sisus, et leida selle taotluse ese; seevastu ei saa temalt aga nõuda sellise otsingu huvides, et ta taastaks varem kustutatud sisu.

131 Nagu Rootsi Kuningriik õigustatult märkis, tuleb seevastu järeldada, et välise teenusepakkuja juures EKP nimel salvestatud sisu, mis saab mis tahes hetkel olla EKP käsutuses, on EKP valduses otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses.

132 Eelnevaid kaalutlusi võib kohaldada ilma eriliste probleemideta andmebaasides sisalduvatele andmetele. Sellega seoses tuleb esmalt märkida, et stabiilse sisuga andmebaas, mida ei ole üldse võimalik muuta, on täiesti mõeldav. Näiteks Euroopa Majanduspiirkonna peamiste tarnijate poolt 2002. aastast kuni 2004. aastani toimunud sadestunud kaltsiumkarbonaadi ja jahvatatud kaltsiumkarbonaadi vedude andmebaasi, mida Üldkohus käsitles 4. veebruari 2009. aasta otsuses kohtuasjas T-145/06: Omya *vs.* komisjon (EKL 2009, lk II-145, punkt 2), ei saa pärast koostamist enam muuta.

133 See kaalutlus võtab juba EKP ja komisjoni argumendilt, mis tugineb käesolevas asjas käsitletud andmebaasi sisu väidetavale stabiilsuse puudumisele, suure osa veenvusest. Nimelt, kui täiesti stabiilses andmebaasis sisalduvad andmed võivad kujutada endast dokumenti otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses, siis on raske jõuda erinevale järeldusele seoses sellise andmebaasi andmetega, mille sisu võib aja jooksul muutuda.

134 Lisaks võivad eespool punktides 128–130 esitatud kaalutlused anda sobiva lahenduse kõigile probleemidele, mis tulenevad otsuse 2004/258 alusel esitatud juurdepääsutaotluse esemeks oleva andmebaasi sisu väidetavast ebastabiilsusest.

135 Niisiis on ilmselge, et selline taotlus peab silmas üksnes andmebaasi sisu selle esitamise hetkel, ja seega ei saa silmas pidada andmeid, mis on juba kustutatud ega neid, mida sinna samal hetkel ei ole kantud.

136 On küll tõsi, et taotlus tutvuda andmebaasiga, mille sisu võib muutuda, võib kohustada EKP-d võtma vajalikke meetmeid, et tagada, et ühtegi taotluse esitamise hetkel andmebaasis sisaldunud teabeühikut ei kustutata enne taotlusele vastamist.

137 Siiski on see kohustus lahutamatu otsuses 2004/258 sisalduvast dokumentidega tutvumise õigusest, ning sama otsuse artikli 6 lõikes 3 sätestatud nõupidamine EKP ja taotleja vahel võimaldab sobivalt ja õiglaselt üle saada mis tahes võimalikest raskustest.

138 Kolmandaks, mis puudutab EKP ja komisjoni argumente, mis sisuliselt käsitlevad EKP andmebaasis esitatud teatud andmete tundlikku või konfidentsiaalset laadi, siis tuleb märkida, et see võimalus ei saa mingil juhul olla piisav põhjus, et nimetatud andmebaasi sisu jätta tunnistamata dokumendiks otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses.

139 Nimelt võimaldavad erandid, mis on otsuse 2004/258 artiklis 4 juurdepääsuõigusest tehtud, põhimõtteliselt EKP-l keelduda avalikustamast mis tahes seda laadi andmeid, seadmata kahtluse alla andmebaasis sisalduvate kõigi andmete kvalifitseerimise dokumendiks kõnealuse otsuse artikli 3 punkti a tähenduses.

140 Samuti ei saa nõustuda komisjoni argumendiga, et on võimatu viia läbi mõnes andmebaasis sisalduvate andmete konkreetne ja individuaalne analüüs, et määrata kindlaks, kas neile võib kehtida asjaomastes õigusnormides – käesolevas asjas otsuse 2004/258 artiklis 4 – sätestatud erand juurdepääsuõigusest.

141 Isegi sõltumata sellest, et Euroopa Kohus märkis 29. juuni 2010. aasta otsuses kohtuasjas C-139/07 P: komisjon *vs.* Technische Glaswerke Ilmenau (EKL 2010, lk I-5885, punkt 54), et teatud juhtudel võib asjaomane institutsioon võtta selles osas aluseks üldised eeldused, ei ole sugugi mõeldamatu andmebaasi konkreetselt uurida, et kontrollida, kas see ei sisalda andmeid, millele võivad kehtida mõned kõnealustest eranditest.

142 Kuna andmebaas juba oma laadilt võimaldab individuaalset juurdepääsu kõigile temas sisalduvatele andmetele (vt eespool punktid 85–87), on selge, et selle uurimise tarvis piisab ühe andmeühiku tuvastamisest, millele kehtib üks tutvumisõigusele kehtestatud eranditest, selleks et järeldada, et kõigile andmebaasis sisalduvatele andmetele tuleb juurdepääs keelata.

143 Sellises olukorras peab EKP seejärel hindama, kas otsuse 2004/258 artikli 4 lõike 6 tähenduses osalist juurdepääsu võib võimaldada.

144 Sellega seoses tuleb märkida, et selle sätte sõnastusest endast ilmneb, et EKP peab uurima, kas juurdepääsutaotluses osutatud dokumenti saab avalikustada osaliselt, piirates võimaliku keelu ulatust vaid andmetega, mis on viidatud eranditega kaetud. EKP peab lubama osalist juurdepääsu, kui eesmärk, mida ta dokumendile juurdepääsu keelamisega taotleb, on saavutatav juhul, kui institutsioon piirduks nende lõikude või andmete kustutamisega, mis võivad kahjustada kaitstavat avalikku huvi (vt analoogia alusel eespool punktis 81 viidatud kohtuotsus WWF European Policy Programme *vs.* nõukogu, punkt 50).

145 Just sellises olukorras on erilise tähtsusega elektroonilise andmebaasi ja lõpuks selle andmebaasi toimimistarkvara erinevad otsinguvahendid. Nimelt võimaldavad need vahendid EKP-l, vajaduse korral pärast otsuse 2004/258 artikli 6 lõikes 3 märgitud mitteametlikku nõupidamist taotlejaga, tuvastada ja edastada taotlejale andmed, mis teda huvitavad, välistades kõik andmed, millele kehtib mõni selle otsuse artiklis 4 märgitud erand.

146 Taotlus, et EKP teostaks otsingu oma andmebaasides ja edastaks selle otsingu tulemused, kuulub samasse raamistikku, sest see on sisuliselt osalise juurdepääsu taotlus dokumendile (milleks on kõik andmebaasis sisalduvad andmed).

147 On tõsi, et otsuse 2004/258 artikli 4 lõikes 5 sätestatud osaline juurdepääs on mõeldud lahendusena olukorras, kui juurdepääsutaotlust on tervikuna võimatu rahuldada. Kuna aga sama otsuse artikli 2 lõikes 1 märgitud isikutel on õigus tutvuda tervikuna kõigi EKP dokumentidega, võivad nad *a fortiori* taotleda vaid osalist juurdepääsu sellisele dokumendile.

148 Selline osalise juurdepääsu taotlus peab vastama otsuse 2004/258 artikli 6 lõike 1 nõuetele, koos vajalike kohandustega, mis tulenevad sellest, et käsitletakse vaid dokumendi ühte osa. Niisiis peab see taotlus tuvastama piisavalt täpselt mitte üksnes selle otsuse artikli 3 punkti a tähenduses dokumendi, mis on selle taotluse esemeks, vaid ka selle dokumendi osa, millega soovitakse tutvuda. Siiski võimaldavad nimetatud otsuse artikli 6 lõigete 2 ja 3 sätted taotlejal tekkida võivaid raskusi leevendada.

149 Lisaks tuleb märkida, et kuigi andmebaas annab oma laadilt suure hulga võimalusi osaliseks tutvumiseks vaid nende andmetega, mis taotlejat võivad huvitada, tuleb ühtlasi arvestada eespool punktis 128 esitatud kaalutlust, mille kohaselt võib juurdepääsutaotlus käsitleda üksnes olemasolevat dokumenti ja seega ei saa selle ese olla uue dokumendi loomine (vt samuti selle kohta ja analoogia alusel eespool punktis 81 viidatud kohtuotsus WWF European Policy Programme *vs.* nõukogu, punkt 76). Juurdepääsutaotlus, mis viiks selleni, et EKP koostab uue dokumendi, ja seda isegi tema valduses olemasolevates dokumentides juba sisalduvate osade põhjal, ei kujuta endast osalise juurdepääsu taotlust ega kuulu otsuse 2004/258 alla.

150 Kui see kanda üle andmebaaside valdkonda, tähendab viimatine kaalutlus, et juhul kui juurdepääsutaotlus palub EKP-l viia läbi otsing ühes oma andmebaasidest vastavalt taotleja määratletud parameetritele, peab EKP selle taotluse rahuldama (ilma et see mõjutaks otsuse 2004/258 artikli 4 võimalikku kohaldamist), kui taotletud uuringut võib läbi viia selle andmebaasi jaoks loodud otsinguvahendeid kasutades.

151 Nimelt, nagu märgiti (vt eespool punkt 117), on keeruliste suhete tõttu, mis andmebaasis seovad iga andmeühikut paljude muude andmeühikutega, võimalik sellises andmebaasis sisalduvate kõigi andmete erinevad esitused. Samuti on võimalik valida vaid üks osa sellise esituse andmetest ja varjata teised osad.

152 Seevastu ei saa EKP-lt otsuse 2004/258 alusel esitatud dokumentidele juurdepääsu taotlusega nõuda, et ta esitaks taotlejale ühe osa või lausa kõik andmed mõnest oma andmebaasist, mis on liigitatud sellise skeemi järgi, mis ei ole selles andmebaasis ette nähtud. Sellise taotlusega soovitakse tõepoolest uue „dokumendi" loomist ja seega ei kuulu see nimetatud otsuse kohaldamisalasse. Nimelt ei soovita sellise taotlusega tutvuda osaliselt sellise valikuga, mis on võimalik teha töövahenditega, mis EKP-l on kõnealuse andmebaasi tarvis olemas (ja seega olemasoleva valikuga), vaid soovitakse uue valiku loomist ja seega uut dokumenti selle otsuse artikli 3 punkti a tähenduses.

153 Niisiis tuleb nende kaalutluste põhjal märkida, et dokumendile osalise juurdepääsu taotluse kontekstis on õige Taani Kuningriigi ja Soome Vabariigi tees (vastavalt eespool punktid 59 ja 62), mille kohaselt kõik, mida on võimalik andmebaasist tavapärase või rutiinse uuringu tulemusel välja võtta, võib olla otsuse 2004/258 alusel esitatud juurdepääsutaotluse ese.

154 Neljandaks ei saa nõustuda ka EKP ja komisjoni argumendiga, mille kohaselt on väidetavalt võimatu kanda andmebaas registrisse, mis on ette nähtud määruse nr 1049/2001 artiklis 11.

155 Esmalt tuleb märkida, et erinevalt määrusest nr 1049/2001 ei näe otsus 2004/258 ette, et EKP peab sellise registri koostama. Lisaks tuleb meenutada, et määruse nr 1049/2001 artiklis 11 sätestatud registri koostamise kohustuse eesmärk on võimaldada kodanikel kasutada konkreetselt selle määrusega neile antud õigusi (vt selle kohta eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Williams *vs.* komisjon, punkt 72). Seetõttu on kaheldav, kas raskus või koguni võimatus kanda element sellesse registrisse võib olla piisav argument järeldamaks, et tegu ei ole dokumendiga selle otsuse artikli 3 punkti a tähenduses.

156 Igal juhul ei näi andmebaasi sellisesse registrisse kandmine koos määruse nr 1049/2001 artikli 11 lõikes 2 sätestatud teabega tekitavat erilisi raskusi. See säte ei nõua sugugi selle kande muutmist iga kord, kui andmeid andmebaasi lisatakse või sealt midagi kustutatakse. Selline kohandamine on vajalik ehk siis, kui mingi andmebaasi sisu oluliselt muudetakse. Andmebaasi kandmist registrisse võib mõistlike perioodide järel kaasajastada, et paremini väljendada nimetatud andmebaasi praegust sisu.

157 Kõigist eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et kõigi andmebaasis sisalduvate andmete lugemine dokumendiks otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses ei tooks kaasa mingeid ületamatuid raskusi ning et seega tuleb tagasi lükata EKP ja komisjoni vastupidist väitvad argumendid.

– Argumendid, mis käsitlevad määruse nr 1049/2001 ettevalmistavaid materjale ja teisi poolte viidatud dokumente

158 Tuleb uurida argumente määruse nr 1049/2001 ettevalmistavate materjalide ja muude dokumentide kohta, millele pooled viitasid.

159 Esiteks ei ole komisjoni viidatud ja esitatud määruse nr 1049/2001 koostamist puudutavatest materjalidest võimalik saada mingit kasulikku teavet. Nimelt ei viita need dokumendid konkreetselt andmebaasidele, vaid käsitlevad mõiste „dokument" määratlusi, mis on erinevad sellest, mis lõpuks määruse nr 1049/2001 artikli 3 punktis a kasutusele võeti.

160 Teiseks viiks komisjoni dokumendis KOM(2008) 229 (lõplik) – COD 2008/0090 esitatud ettepanek lisada sellele määratlusele täpsustus, mille kohaselt „teabekandjal, andmetöötlus- või päringusüsteemis olevad andmed on dokumendid, kui neist saab sealt süsteemi vahendite abil väljatrüki või elektroonilises vormis koopia teha", kui see vastu võetaks, sisuliselt sama tulemuseni, kui eespool punktides 146–153 esitatud kaalutlused. Seega ei saa see ettepanek neid kaalutlusi kahtluse alla seada, kuna on võimalik mõistlikult väita, et ettepanekuga soovitakse üksnes otse välja öelda seda, mis vaikimisi aga tingimata juba ilmneb määruses nr 1049/2001 ja otsuses 2004/258 esitatud mõiste „dokument" määratluse praegusest sõnastusest. Sama kehtib ka EKP poolt viidatud komisjoni rohelise raamatu kohta (vt eespool punkt 79), milles on märgitud, et andmebaasides oleva teabe staatust tuleb täpsustada, ning pakutakse välja lahendus, mis liigub samas suunas kui eespool viidatud komisjoni ettepanek.

161 Kolmandaks, EKP poolt viidatud komisjoni aruanne määruse põhimõtete rakendamise kohta üksnes kordab seoses küsimusega, kas andmebaas on määruse nr 1049/2001 tähenduses „dokument", teesi, et andmebaas ei ole „dokument", kui see ei sisalda „dokumente". Seda teesi on juba arutatud ja sellega ei nõustutud (vt eespool punktid 105–118).

162 Mis puudutab neljandaks EKP viidatud ombudsmani aruannet (vt eespool punkt 79), siis tuleb märkida, et EKP väidab ekslikult, et selles tunnistati otsesõnu, et määruses nr 1049/2001 esitatud mõiste „dokument" määratlus ei hõlma andmebaasides esitatud andmeid. Kõnealuses aruandes märgib ombudsman üksnes, et „andmebaasis sisalduvad andmed ei kuulu selgelt [dokumentidega tutvumist käsitlevate avalik-õiguslike normide] kohaldamisalasse". Lisaks märgib ta, et tal ei olnud vaja seda küsimust lahendada seoses Taani Kuningriigi ja Rootsi Kuningriigi poolt viidatud kaebusega 1693/2005/PB (vt eespool punkt 62).

163 Seega tuleb järeldada, et eespool punktides 159–162 esitatud asjaoludest ei saa tuletada ühtegi argumenti, mis räägiks selle vastu, et kõik andmebaasis sisalduvad andmed võib lugeda dokumendiks otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses.

– Järeldus

164 Kõigist eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud mõiste „dokument" määratluse sõnasõnaline tõlgendamine viib järelduseni, et

kõik andmebaasis sisalduvad andmed kujutavad endast dokumenti selle sätte tähenduses ja et ükski praktiline kaalutlus ega ükski poolte esitatud erinevatest dokumentidest ei sea seda järeldust kahtluse alla.

165 Lisaks on järeldus, et kõik andmebaasi andmed kujutavad endast dokumenti otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses, kooskõlas ka EKP dokumentidele suurema juurdepääsu võimaldamise eesmärgiga, millele viidatakse selle otsuse põhjenduses 3, mille kohaselt „EKP dokumentidele tuleb võimaldada suurem juurdepääs".

166 Vastupidi sellele, mida väidab EKP (vt eespool punkt 66), ei keela otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a sellist tõlgendust ei asjaolu, et EÜ artiklit 255 ja määrust nr 1049/2001 ei kohaldata EKP suhtes, ega selle „erikorra eesmärgid, mis reguleerib üldsuse juurdepääsu EKP dokumentidele". Vastab tõele, et selle otsuse eespool punktis 165 viidatud põhjendus 3 mainib ka vajadust kaitsta „EKP ja riikide keskpankade […] iseseisvust ning teatud EKP ülesannete täitmise konfidentsiaalsust". Kuigi see vajadus võib õigustada EKP dokumentidega tutvumise õigusest konkreetsete erandite tegemist, eelkõige selle otsuse artikli 4 lõike 1 punkti a esimeses kuni neljandas taandes mainitud erandid, ei saa see mingil juhul õigustada sama otsuse artikli 3 punkti a sellist tõlgendust, mis läheks selle sõnastusega vastuollu. Mis puudutab EKP argumenti, mille kohaselt EÜ artikkel 255 ja määrus nr 1049/2001 ei ole kohaldatavad, siis tuleb märkida esiteks, et eespool punktis 164 tehtud järeldus tugineb otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a kasutatud sõnastusele, ilma ühegi viiteta EÜ artiklile 255 või määrusele nr 1049/2001, ning teiseks, et igal juhul viitas EKP ise selle otsuse põhjenduses 2 määrusega nr 1049/2001 seotud ühisdeklaratsioonile, milles kutsutakse „liidu asutusi ja organeid üles vastu võtma määruses sätestatud põhimõtteid ja piiranguid arvestavaid

siseeeskirju üldsuse juurdepääsu kohta", ja järeldatakse, et „[s]eetõttu tuleb läbi vaadata EKP dokumentidele juurdepääsu kord".

167 Järeldus, et kõik andmebaasis sisalduvad andmed kujutavad endast dokumenti otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses, võimaldab iseenesest selle tuvastamist, et vaidlustatud otsuses on õigusnormi rikutud ja see tuleb tühistada.

168 Vaidlustatud otsuse põhjendused tuginevad nimelt eeldusele, et ükski andmebaasis sisalduvatest andmetest ei ole dokument otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses.

169 Vaid siis, kui selle eeldusega saaks nõustuda, võiks jätta rahuldamata hageja juurdepääsutaotluse põhjendusega, et tema taotluses käsitletud EKP andmebaaside „väljatrükitud versioonid" ei eksisteeri „iseseisvate dokumentidena". EKP ja komisjon märgivad õigustatult (vt eespool punkt 73), et see vaidlustatud otsuses esitatud kaalutlus ei tähenda, et EKP jaoks kuuluvad üksnes paberkandjal olevad dokumendid otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud mõiste „dokument" määratluse alla, sest see oleks ilmses vastuolus nimetatud sätte sõnastusega. Seda tuleb pigem mõista nii, et andmed ei kujuta endast „dokumente" seni, kuni need on andmebaasis, ja et need omandavad dokumendi staatuse alles siis, kui need andmebaasist välja võetakse ja pannakse muusse dokumenti, mis on välja trükitud või trükitav.

170 See sama eeldus on aluseks ka vaidlustatud otsuses esitatud EKP kinnitusele, et hageja juurdepääsutaotlust ei saa rahuldada „pelga väljavõtte" abil, vaid see nõuaks

„süstematiseerimist" ja „täiendavat analüüsi"; seda aga ei reguleeri otsuses 2004/258 esitatud kord üldsuse juurdepääsust EKP dokumentidele. Seda järeldust kinnitab asjaolu, et vaidlustatud otsuse põhjenduste see osa algab sõnaga „[j]ärelikult".

171 Vaidlustatud otsuse selle osa erineva tõlgendusega ei saa nõustuda. Eespool punktides 145–153 esitatud kaalutlustest ilmneb tõepoolest, et EKP-l on õigus jätta rahuldamata mõnes tema andmebaasis sisalduvate andmetega tutvumise taotlus, kui selle andmebaasi jaoks olemasolevate otsinguvahendite ebapiisavuse või mittevastavuse tõttu on tal võimatu võtta välja ja edastada taotlejale tema juurdepääsutaotluses märgitud andmeid.

172 Siiski ilmneb samadest kaalutlustest, et enne, kui EKP lükkab sel põhjusel juurdepääsutaotluse tagasi, peab ta otsuse 2004/258 artikli 6 lõigete 2 ja 3 alusel taotlejaga nõu pidama. Selles kontekstis peab ta taotlejale lühidalt selgitama kõnealuse andmebaasi erinevaid otsinguvõimalusi ja võimaldama tal vajaduse korral selgitada või muuta oma taotlust, et keskenduda teda huvitavatele andmetele, mida on võimalik kõnealusest andmebaasist välja võtta selle baasi jaoks eksisteerivate otsinguvahenditega.

173 Lisaks, isegi kui pärast sellist nõupidamist on endiselt võimatu leida olemasolevate otsinguvahenditega juurdepääsutaotluses käsitletud andmeid, peab EKP taotlust rahuldamata jätvas otsuses lühidalt selgitama põhjuseid, mis on seotud kõnealuse andmebaasi tehnilise korraldusega ja mis ei võimalda tal seda taotlust rahuldada. Tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses puudub selline selgitus täielikult.

174 Järelikult ei saa vaidlustatud otsuse kinnitust, mille kohaselt hageja juurdepääsutaotlust ei saanud rahuldada „pelga väljavõtte" abil, mõista nii, et selles taotluses märgitud andmeid ei saanud kõnealusest andmebaasist tavalise otsingu teel selleks olemasolevaid otsinguvahendeid kasutades välja võtta.

175 Lõpuks, mis puudutab vaidlustatud otsuses esitatud EKP kinnitust, et „[s]elline menetlus[, st andmete süstematiseerimine ja täiendav analüüs,] tähendaks olulist töökoormust", siis tuleb märkida, et see ei ole iseseisev põhjus hageja juurdepääsutaotluse rahuldamata jätmiseks, vaid üksnes kaasnev märkus, mis ei oma selle rahuldamata jätmisega otsest seost.

176 Seda kinnitab veelgi asjaolu – nagu ilmneb eespool punktides 121–124 esitatud kaalutlustest ja neis viidatud kohtupraktikast –, et pelk viide „olulisele töökoormusele", mis on vajalik otsusele 2004/258 tugineva dokumentidega tutvumise taotluse rahuldamiseks, on ilmselgelt ebapiisav selle rahuldamata jätmise õigustamiseks.

177 Samade kaalutluste alusel tähendab selline rahuldamata jätmine, mis toimub vaid erandjuhtudel, asjaomase institutsiooni jaoks kohustust tõendada vajaliku töökoguse ulatust – seda ei ole aga vaidlustatud otsuses tehtud; ja sellele peab eelnema katse leida koos taotlejaga vastavalt otsuse 2004/258 artikli 6 lõikele 3 „õiglane lahendus", mida käesolevas asjas ei tehtud.

178 Sellest tuleneb, et hageja juurdepääsutaotluse rahuldamata jätmine tugineb pigem teesile, et andmebaasis sisalduvate andmete täiendav süstematiseerimine ja analüüs ei kuulu otsuse 2004/258 kohaldamisalasse; see tees aga tugineb omakorda eeldusele,

et need andmed, kuivõrd need asuvad andmebaasis, ei kujuta endast dokumenti selle otsuse tähenduses. Selline eeldus on aga vastuolus eespool punktis 164 tehtud järeldusega ja seega ekslik, nii et vaidlustatud otsuses on õigusnormi rikutud.

179 Mis puudutab küsimust, kas andmebaas „kui selline" on dokument otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses, siis tuleb meenutada esiteks, et hageja juurdepääsutaotlus oli pisut ebamäärane, kuna nende andmebaaside sisu, st andmed, ei olnud selgelt eristatud andmebaasidest endist (vt eespool punktid 96–99). Seega ei ole sugugi kindel, et hageja soovis tutvuda andmebaaside „kui sellistega", nagu väitab komisjon (vt eespool punkt 74). Igal juhul ilmneb nii repliigis esitatud hageja kinnitusest, mille kohaselt tema juurdepääsutaotlus käsitles „toorandmeid", kui ka tema poolt kohtuistungil antud suulistest selgitustest (vt vastavalt eespool punktid 98 ja 99), et isegi kui tunnistada, et EKP andmebaasides sisalduvate andmetega tutvumine ei olnud tema taotluse ainuke eesmärk, oli see kahtlemata üks selle eesmärkidest või koguni peamine eesmärk.

180 Teiseks tuleb meenutada, et hageja lähtus oma juurdepääsutaotluses selgelt eeldusest, et on olemas spetsiifilised EKP andmebaasid, mis on mõeldud üksnes aruannete koostamiseks. EKP tõendas alles Üldkohtus antud selgitustega, millele hageja sugugi vastu ei vaielnud, et see eeldus oli ekslik (vt eespool punktid 32–34).

181 Kuigi EKP täiendavad selgitused ei võimalda sugugi järeldada, et hagejal puudub huvi vaidlustatud otsuse tühistamise taotlemiseks (vt eespool punkt 35), tuleb neid siiski arvesse võtta, et määrata kindlaks, kuidas lahendada hageja juurdepääsutaotlust.

182 Nimelt, sõltumata hageja juurdepääsutaotluse täpsest sõnastusest, on EKP täiendavate selgituste alusel selge, et ei eksisteerinud ühtegi iseseisvat andmebaasi, mida see taotlus võis „sellisena" silmas pidada. Nendest selgitustest ilmneb pigem, et hagejat huvitavad andmed asuvad EKP erinevates andmebaasides, mis sisaldavad ka muid andmeid, mis hagejale mingit huvi ei paku. Sellega seoses tuleb märkida, et hageja täpsustas repliigis, et teda huvitasid üksnes andmed töötajate kohta, kes tegelikult ka EKP-s tööle asusid, ega hõlmanud andmeid nende kandidaatide kohta, keda tööle ei võetud.

183 Kõigist eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et käesoleva asja raames ei ole sugugi vajalik kindlaks määrata, kas mõne EKP andmebaasi „kui sellise" kohta võib esitada otsuse 2004/258 alusel juurdepääsutaotluse. Kuna EKP-l ei ole ühtegi ühtset andmebaasi „kui sellist", millega hageja oma taotluse alusel saaks tutvuda, siis on kaalutlus, et kõik andmebaasis asuvad andmed kujutavad endast dokumenti sama otsuse artikli 3 punkti a tähenduses, piisav, et hageja saaks oma juurdepääsutaotluse alusel, ja ilma et see mõjutaks mõne sama otsuse artiklis 4 juurdepääsuõigusest tehtud erandi kohaldamist, tutvuda nii konkreetsete andmetega, mis teda huvitavad, ja ühtlasi ka kasutada eespool punktides 146–153 esitatud tingimustel neid andmeid sisaldavate EKP erinevate andmebaaside jaoks eksisteerivaid töövahendeid. Mis puudutab eelkõige neid töövahendeid, siis võib hageja neid kasutada selles tähenduses, et ta võib taotleda, et EKP neid kasutaks hageja enda poolt määratletud kriteeriumide alusel nendes andmebaasides otsingute tegemiseks, mille tulemused EKP hagejale edastab (vt eespool punkt 150).

184 Seega, ilma et oleks vaja analüüsida teisi hageja poolt oma tühistamisnõude toetuseks esitatud väiteid, tuleb nõustuda teise väitega ja tühistada vaidlustatud otsus.

3. *Kahju hüvitamise nõue*

Poolte argumendid

185 Hageja väidab, et EKP keeldumine võimaldada tal tutvuda tema juurdepääsutaotluses märgitud andmebaasidega aeglustas tal tema doktoritöö lõpetamist, mida ta pidi kaitsma enne 1. veebruari 2011. Lisaks vaidleb ta vastu EKP argumentidele, et kahju hüvitamise nõue on vastuvõetamatu.

186 EKP väidab, et kahju hüvitamise nõue ei ole kooskõlas Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 ja kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c nõuetega ning see tuleb vastuvõetamatuks tunnistada. Hageja ei maini ühtegi põhjuslikku seost EKP väidetavalt süülise tegevuse ja talle tekkinud kahju vahel. Lisaks ei ole seda kinnitatud ühegi tõendiga ja hageja piirdus kinnitusega, et vaidlustatud otsus takistas tal oma doktoritöö koostamist.

187 EKP lisab, et ta rahuldas rea teisi hageja poolt esitatud taotlusi dokumentidega tutvumiseks. Seega on hagejal piisavalt andmeid oma doktoritöö koostamiseks ning tegu ei saa olla tema taotluste süstemaatilise rahuldamata jätmisega. Lisaks ei selgitanud hageja, mis ulatuses takistas võimatus tutvuda kõnealuste andmetega tal oma doktoritöö koostamist.

Üldkohtu hinnang

188 Kõigepealt tuleb meenutada, et EÜ artikli 288 teise lõigu alusel, mis kehtib enne 1. detsembril 2009 Lissaboni lepingu jõustumist toimunud vaidlusalustele sündmustele, peab Euroopa Ühendus hüvitama oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahju vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele. Selle artikli kolmas lõik täpsustab, et teist lõiku kohaldatakse samadel tingimustel EKP või tema teenistujate poolt oma ülesannete täitmisel tekitatud kahju suhtes. Niisiis, vaatamata asjaolule, et EÜ artikli 107 lõike 2 kohaselt on EKP juriidiline isik, näevad EÜ artikli 288 teine ja kolmas lõik ette, et ühendus (ja alates Lissaboni lepingu jõustumisest Euroopa Liit, mis ELL artikli 1 kolmanda lõigu kolmanda lause kohaselt asendab ühendust ja on selle õigusjärglane) peab hüvitama EKP tekitatud kahju (Üldkohtu 5. septembri 2007. aasta määrus kohtuasjas T-295/05: Document Security Systems *vs.* EKP, EKL 2007, lk II-2835, punkt 76).

189 Väljakujunenud kohtupraktikast ilmneb, et ühenduse organite õigusvastase tegevuse puhul EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise eelduseks on see, et samal ajal on täidetud teatavad tingimused: institutsioonidele etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tegelik tekkimine ning põhjuslik seos selle tegevuse ja viidatud kahju vahel (vt Üldkohtu 27. novembri 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-3/00 ja T-337/04: Pitsiorlas *vs.* nõukogu ja EKP, EKL 2007, lk II-4779, punkt 290 ja seal viidatud kohtupraktika).

190 Esimese tingimuse puhul nõuab kohtupraktika, et oleks tuvastatud sellise õigusnormi piisavalt selge rikkumine, mille eesmärk on anda üksikisikutele õigusi (Euroopa Kohtu 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punkt 42). Mis puudutab nõuet, mille kohaselt rikkumine peab

olema piisavalt selge, siis selle tingimuse täidetuks lugemisel on otsustav asjaolu, et kõnealune institutsioon on ilmselgelt ja tõsiselt eiranud talle kuuluva kaalutlusõiguse piire. Kui institutsiooni kaalutlusõigus on piiratud või on peaaegu olematu, võib väikseimgi ühenduse õiguse rikkumine olla piisav, et rikkumine oleks piisavalt selge (vt eespool punktis 189 viidatud kohtuotsus Pitsiorlas *vs.* nõukogu ja EKP, punkt 291 ja seal viidatud kohtupraktika).

191 Mis puudutab põhjuslikku seost käsitlevat tingimust, siis liitu saab vastutavaks pidada üksnes sellise kahju eest, mis tuleneb kõnealuse institutsiooni õigusvastasest käitumisest piisavalt otseselt (vt eespool punktis 189 viidatud kohtuotsus Pitsiorlas *vs.* nõukogu ja EKP, punkt 292 ja seal viidatud kohtupraktika).

192 Kahju kohta tuleb rõhutada, et see peab olema tegelik ja kindel ning ka hinnatav. Ainult oletatav ja määratlemata kahju ei anna seevastu õigust hüvitisele. Hageja kohuseks on esitada tõendid oma kahju olemasolu ja ulatuse kohta (eespool punktis 189 viidatud kohtuotsus Pitsiorlas *vs.* nõukogu ja EKP, punktid 293 ja 294 ning seal viidatud kohtupraktika).

193 Lisaks tuleb meenutada, et kui üks neist tingimustest on täitmata, tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata, ilma et oleks vaja uurida muid tingimusi (eespool punktis 189 viidatud kohtuotsus Pitsiorlas *vs.* nõukogu ja EKP, punkt 295 ja seal viidatud kohtupraktika).

194 Lõpuks tuleb kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c kohaselt hagiavalduses märkida hagi ese ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest. Nende nõuete täitmiseks peab institutsiooni

poolt väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist taotlev hagiavaldus sisaldama andmeid, mis võimaldaksid määratleda hagejale väidetavalt tekkinud kahju ning selle kahju olemuse ja ulatuse (Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-327/97 P: Apostolidis jt *vs.* komisjon, EKL 1999, lk I-6709, punkt 37).

195 Käesolevas asjas märgib hageja oma kahju hüvitamise nõude toetuseks, et kuna EKP ei lubanud tal tutvuda juurdepääsutaotluses märgitud andmebaasidega, siis hilineb tema doktoritöö valmimine ja lisaks mõjutab see tema töö teaduslikku kvaliteeti negatiivselt pärast töö valmimist.

196 Seega tuleb märkida, et sisuliselt soovib hageja oma kahju hüvitamise nõudega mittevaralise kahju hüvitamist, mis tal väidetavalt tekkis vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega, ja et ta on tuvastanud õiguslikult piisavalt selle kahju olemuse ja ulatuse oma hagiavalduses. Sellest tulenevalt on see nõue vastupidi EKP väidetele vastuvõetav.

197 Siiski on see sisuliselt enneaegne ja tuleb seetõttu jätta rahuldamata (vt selle kohta Üldkohtu 18. mai 1995. aasta otsus kohtuasjas T-478/93: Wafer Zoo *vs.* komisjon, EKL 1995, lk II-1479, punktid 49 ja 50, ning 15. detsembri 1999. aasta otsus kohtuasjas T-300/97: Latino *vs.* komisjon, EKL AT 1999, lk I-A-259 ja II-1263, punktid 95 ja 101). Nimelt teatas hageja kohtuistungil vastuseks ühele Üldkohtu küsimusele, et tema doktoritöö kaitsmine oli edasi lükatud ja see pidi toimuma 2012. aasta septembris. Ta lisas, et selle viivituse tingis mitte üksnes sellise teabe puudumine, mida ta oleks võinud saada, vaid ka teised tegurid. Need avaldused kanti kohtuistungi protokolli.

198 Kuna vaidlustatud otsus tuleb tühistada (vt eespool punkt 184), peab EKP hageja juurdepääsutaotluse uuesti läbi vaatama. Ei ole võimalik *a priori* välistada, et selle uue läbivaatamise tagajärjel saab hageja tutvuda viidatud andmebaasides olevate andmetega, mida tal on väidetavalt vaja oma doktoritöö koostamiseks, ning et see toimub piisavalt aegsasti, et ta saaks oma tööd 2012. aasta septembris kaitsta. Samuti ei ole võimalik välistada, et EKP jätab selle taotluse õiguspäraselt täielikult või osaliselt rahuldamata. Sellest tuleneb, et praegu ei saa Üldkohus hinnata, kas hagejale tekib kahju seetõttu, et vaidlustatud otsus jättis rahuldamata tema taotluse dokumentidega tutvumiseks, ega seda, kas selline oletuslik kahju võib olla tingitud EKP õigusvastasest tegevusest.

199 Seetõttu tuleb kahju hüvitamise nõue jätta rahuldamata.

Kohtukulud

200 Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna EKP on kohtuvaidluse peamises osas kaotanud, tuleb kohtukulud vastavalt hageja nõuetele välja mõista EKP-lt.

201 Kodukorra artikli 87 lõike 4 alusel kannavad Taani Kuningriik, Soome Vabariik, Rootsi Kuningriik ja komisjon ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. Tühistada Euroopa Keskpanga (EKP) juhatuse otsus, mis edastati Julien Dufourile EKP presidendi 2. septembri 2009. aasta kirjaga.

2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

3. Jätta EKP kanda tema enda kohtukulud ja mõista temalt välja J. Dufouri kohtukulud.

4. Jätta Taani Kuningriigi, Soome Vabariigi, Rootsi Kuningriigi ja Euroopa Komisjoni kohtukulud nende endi kanda.

Czúcz Labucka Gratsias

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 26. oktoobril 2011 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Õiguslik raamistik ..... II - 7739

Vaidluste taust ..... II - 7748

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 7750

Tühistamisnõue ..... II - 7752

1. Vastuvõetavus ..... II - 7752

Poolte argumendid ..... II - 7752

Üldkohtu hinnang ..... II - 7755

2. Põhiküsimus ..... II - 7758

Vaidlustatud otsuse põhjendus ..... II - 7759

Poolte argumendid ..... II - 7759

Üldkohtu hinnang ..... II - 7759

Teine väide, mis käsitleb õigusnormi rikkumist, kuna EKP leidis vaidlustatud otsuses ekslikult, et andmebaasid ei kujuta endast dokumente otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses ..... II - 7762

Poolte argumendid ..... II - 7762

Üldkohtu hinnang ..... II - 7770

– Mõiste „andmebaas” ..... II - 7770

– Otsuse 2004/258 artikli 3 punktis a esitatud mõiste „dokument” määratluse analüüs ..... II - 7772

– Hageja juurdepääsutaotluse ese ..... II - 7774

– Andmebaasis sisalduvate kõigi andmete kvalifitseerimine dokumendiks otsuse 2004/258 artikli 3 punkti a tähenduses ..... II - 7776

– Institutsiooni andmebaasiga tutvumise õiguse väidetavad praktilised raskused ..... II - 7781

– Argumendid, mis käsitlevad määruse nr 1049/2001 ettevalmistavaid materjale ja teisi poolte viidatud dokumente ..... II - 7792

– Järeldus ..... II - 7793

3. Kahju hüvitamise nõue ..... II - 7800

Poolte argumendid ..... II - 7800

Üldkohtu hinnang ..... II - 7801

Kohtukulud ..... II - 7804